

ټول حقوق محفوظ دي

ديوان قنبر علي خان

مُرتبه

هميش خليل

دارالتصنيف عقب د الخانة قصه خوانی

پېښور ښهر

7350
PASHTO ACADEMY
UNIVERSITY OF PESHAWAR

دروېځل _____ جنوري ۱۹۶۰
دويم ځل _____ نوډبر ۱۹۶۲
تعداد _____ پنځه سوه
قيمت _____ يوه روپۍ
کتابت _____ لمېډيا سټيم
پريس _____ منظور عام پښتو

۳ روپۍ

کتابیات

- (۱) ادبیات سرحد جلد اول تالیف د رضا همدانی صاحب
- (۲) پښتانه شعرا لمړۍ ټوک. تالیف د عبدالحی صاحب حبیبی
- (۳) دیوان عبد الرحمان سرېښه سره د تمهید د مولانا صاحب عبد القادر
پیرجوم (اړخاښی د مولانا صاحب فضل و دود -
- (۴) د راورمرجان (دیوان عبد الحمید) سر د مقدمه د داکتر سید نور الحق صاحب
- (۵) دیوان عبد القادر خان خټک رقلی په شکریه د قاضی محمد یوسف نادو
- (۶) دیوان علی خان سره د مقدمه او شرح د داکتر سید تقیوم الحق صاحب
کا کا خیل -
- (۷) دیوان کامکار خان خټک سره د مقدمه او شرح سید تسنیم الحق
صاحب کا کا خیل -
- (۸) دیوان مرزا خان انصاری سره د مقدمه د همیش خلیل
- (۹) د عبد القادر خان خټک دیوان د قند هار چاپ کسټه ۱۳۱۴ ش
سره د مقدمه د عبدالحی صاحب حبیبی -
- (۱۰) د رحان بابا تالیف د دوست محمد خان صاحب کامل همدانی
د پورته بیان شو وکتا بونونه علاو په قنبر علی خان
د تحقیق په سلسله کښه زه د بنا علومفی الله خان د بالاسه

سید جعفر حسین شالایستونی، نصر الله خان نصر، رفیع الله
خان اورکزی او سید فضل حسین صاحب د شیرکوټ،
تحصیل و ضلع کوهاټ مشکوریم۔ چا چم په عین موقع
په دغه حقله په ځینو معلوماټو کښه زما دهنماي
وکره - د

هیش خلیل

د دے دیوان پمقله

د قنبر علی خان د قلمی دیوان دغه نسخه ماته د سید جعفر خان صاحب ریشتونی داستر زمره پایان تحصیل و ضلع کوهاټ ته په لاس راغله. دا قلمی نسخه د یو بل قلمی نسخه نه په ۱۰/۱ رمضان المبارک ۱۳۵۴ هـ کښه لطیف حسین نقل کړې ده. خط ۷ دیر خراب او د لوستلو قابل نه دے. غلطی پکښه دومره چه حد ۷ نشته. هم دغه وجه ده. چه اکثر و خاړو کښه خو ۷ ما د خپل وس او توفیق مطابق تصحیح و کړې. کوم کوم حائے چه ما تصحیح مناسب کړلې ده. هلته ۷ د قلمی نسخه اصل هم په ماشیه کښلې دے. ولې کوم حائے یا په کوم لفظ چه نه یم پوه شوے. هغه ۷ د نسخه د اصل مطابق پرېښه. دا نسخه مکمله نه ده. په ۲۳ رجوری سنه ۱۹۶۷ د چرزه د بنا غلی نصر الله خان نصر مرحوم په معیت د قنبر علی خان د ژوند د حالاتو معلومولو په سلسله کښه کوهاټ ته لاړم. نو هلته په مختلفو کلو کښه د قنبر علی خان کلام د ما تر نظره تیر شو. دغه کلام کښه د قنبر علی خان دا سغه غزل وے. چه په دے دیوان کښه نشته. ما دهغه غزلونو د نقل کولو دیر کوشش و کړو. ولې چا سره چه دا کلام وے.

هغرماته د نقل کولو اجازت را نکړو. بلکه باغلی سید جعفر مین شاه صاحب ریښتونی و ویکل. چه نقل خوئے لاخته کوئے. چه داخلو د شاعرانو کلام چاته بنائی هم نه. او داروایات د من پرون نه بلکه د مودو مودو داسه را روان دی. بهر حال د قنبر علی خان نور کلام خو په لاس را نغلو خو د یو خو نور و گنا مو شعرا هم غزلے په په دیوه مشکله د سید گل حسین شاه صاحب د شیر کو نه را نقل کړی. دا گنا م شاعران عثمان، سید شاه اولیاء، سید احمد شاه، سید انور شاه، نور علی او نور الله دی.

د سید انور شاه صاحب مرثیه چه هخود قنبر علی خان په وفات ویلے ده. ما د بیاض په شکل د مختلفو شعرا د کلام د مجموعې نه را نقل کړه. دا مجموعه میر فضل حسین صاحب د شیر کوټ سره ده.

د قنبر علی خان او سید انور شاه د مکملو قلمی دیوانونو پخپله سید فضل حسین صاحب د شیر کوټ و وې چه دا د لوی دیوانونه هغه په یو جلد کښه سید قاسم د "ابراهیم زی" تحصیل هڅو کو هات سره لیدلی دی.

د قنبر علی خان دغه لاندې غزل "د روگه خزانه" وېر مې ټوک نه را نقل کړی شو. تا سقا چه د وروستو ریا دیدلو په وجه په کتاب کښه د حروف تهې د سلسلې نه پاتې شو.

شاهدي ده د کامل د خُلي برحق
 چه مخلوق دے شاه د حسن له رونق
 که تحقيق دے د يقين په فهم و کرپه
 کل دفتر دے د هغه مخ له ورق
 له خلقت د ده تمام عالم مخلوق شه
 په نامه د خدا د له خپل نام کا شق
 که د علم په ظاهر باطن رسيري
 ده له رويه دي پيدا ووه طبق
 معطر دے جنتونه شوه له عطرو
 کلاب گل دے زينت واخست له عرق
 شيه او وړج دے ماته ومهره طلب دي
 صبح شام دے جستجو کاله شفق
 ملائیک که انبياء که اوليادي
 بهر منادي ستا د علم له سبق
 اے قنبر علی تلقين د کامل واخله
 په عيق درياب که نشه بے زور

ديباچه

د کوزې پښتونخوا سیمه که یو طرف ته د شعر وادې په ډگر
رحمان بابا، خوشحال خان، علی خان، میاں نعیم او داسې نور ډیر
مړونه زین ولى دی. نو بل طرف ته د تیراه پاکې او معطرې
فضا، شاعرانه او غیور ماحول د کنیر علی خان، قلندر پریځی
میر جعفر، اورکزى، ملا دوست علی سلطان زى او داسې
نورې هم ډیرې ادبي سټې پیدا کړې دي.

اورکزى اتلس قامه یا دینى. ویلې شى چې په دویمې کښې
څو ادلس قامونه اصلی نسبي اورکزى دی. باقی څلور چې په
هڅو کښې دوه قومونه یعنې علی خیل او میشته یوسفزى دي.
چې د سوات له سیمې راغلى دی او اورکزى کښې آباد شوی دی.
دغه نه علاوه دوه نور قومونه یعنې شیخان او ملا خیل د
ګردیز نه راغلى دي. ولې اوس دغه څلور واړه قومونه چې په
عرف عام کښې اورکزى بللې شى. چې په مواجب او ټنګیا لوبې
د اورکزى د باقی څوارلسو قومونو سره برابر شویک او
حصه دار دی. پاتې څوارلس قامه اورکزى دے.

(۱) خوید ادخیل (۲) مسوزى یا مولی زى (۳) محمد زى یا ماموزى

(۴) علی شیرزی (۵) رابیا خیل (۶) آخیل (۷) بر محمد خیل (۸) منی خیل
(۹) فیروز خیل (۱۰) اتمان خیل (۱۱) بیژدقی (۱۲) ستوری خیل (۱۳) سیه په
(۱۴) چمکنی۔

د اورکزی قوم وجه تسمیه د ابیا نېزی۔ چه د اورکزی مشر
نیکه په هکوالی کښه د خپله قافلې نه ورک شوې وه۔ خه
وخت چه قافلې د هغه ټپون وگر و او هغه بیا موندو۔ نو
د هغوی د خپله ناساپه « ورک شوې » ووتو۔ اور وودانوم
« اورکزی » شو۔ دغه نه پس د هغه اولاد په اورکزی قوم مشهور
قنبر علی خان د اورکزی قبیلې د عبدالعزیز خیلو د سائیکه
د باقی خیلو په پښه کښه د سرور خان کره د تیرا د مشهورې
دره « دره منی خیل » په « کلايه » نوم ې کلی کښه سترگه غړولې
وې۔ ابتدا ئی تعلیم ې د خوا و شاد عالمانو نه حاصل کړې
وه۔ د خپل وخت د مشهور صوفی او بزرگ سید انور شاه
صاحب د مریدۍ حلقه ې په خوب کړه۔ او د عبودیا ته برخه
ې د خپل مرشد په خدمت کښه تیره کړې وه۔ پخپل دیوان
کښه د سید انور شاه صاحب سره ځای په ځای د خپل عقیدت
اظهار په دې الفاظو کوي:-

له ینا علی رضا همدانی د « ادبیات سجد » جلد اول ص ۲۸ کښه اصغر
لیکلی د قنبر علی خان د خذر خان او یا شیر خان په اولاد
کښه وه۔ تاسفاً چه مکمله شجره ې ما پیدا نه کړه۔ (د کورنۍ شجره ص ۱۲)

۵

په کمال به ورسم د خدای په حکم
چه مرید زه په یقین د کامل پیریم
کامل پیر دے نور شاه صاحب باد وړکړ
زه قنبر علی ۷ حکم دامنگیریم

په دولا کو نو آزاد قنبر علی دے
چه بندی د شاه دینے په نخییریم

چه په ذره کښے د مدحے نور جلو کا
د قنبر علی ذره نور مخ د انور کمر

د قنبر علی غزل د شاه صفت دے
هر یو حرف ۷ معنوی د خوش آیدنه

همه وار که عنایت د انور شاه دے
چه ۷ مدح کل را وړم د ذره لباغه

قنبر علی خان شاعر، عالم او ادیب ؤ۔ صوفی او عامل سړی ؤ۔ د ژوند په دوستو شپو ورځو کښه ناروغه شو۔ علاج د پاره پېښور ته راغلو۔ "بالا ماڼۍ" کښه د چلو تر پورا نوکره ډیره شو۔ ولے علاج ۷ کارگر نشو او آخر د جمعے په شپه ۱۱ رجب ۱۳۰۷ هـ کښه وفات شو او د چراغ بیک

به اديړه كېښه چه د رسول كوار تر ولواو بالا ما فې پېښور تر سېغه وده، د نې كړېښو.
سيد الورشا صاحب د قنبر علي خان په وفات يوه د وېد د مرثيه ويلي ده.
د دغه مرثيه يو څو شعرونه دادى: -

د جمع شپه وده رجب يولسم وده ډ په باقى عالم قنبر ايښه قدم وده
له د نيا د رحلت وكره وعقبې ته ډ كور په كور په هلكي دوستانو غم وده
په خاطر باندې هغه رنگ زخمى كړا ډ له دوه سترگو د جاري د وېد كړم وده
سختوت به كې كول د خداي د پاره ډ په موجب د شرع هم د پېر مستحكم وده
د سلوك په علم پوه هم خبره وده ډ قصوف علم د كړي معلم وده
په آيل د پېښور دفن په خاك شه ډ متصل د چراغ بيگ و قبر هم وده
مخولان و افغانان باندې حاضر و ډ په زرگونو بې حساب خلق پرچم وده
نور شا فاتحه و تا په روح كړه ډ چه هميش په ملاقات د تا ختم وده

زرد دوه سوه ادوه كاله د هجرت دو

له اديړه ۱۳۰۰ هـ
مير انور دا غزل ويلي د ماتم وده

د قنبر علي خان پلار سردور خان ته به مغلي حكومت مواجب دركولو.
له د پلار د وفات نه پس د ده د مواجب پرېښو. د قنبر علي خان د
وفات نه پس د هغه كورى صغدر علي خان د مواجب بيا قبول كړ و.
د قنبر علي خان په پنځم پشت كېښه د هغه يو نمې، چه د ده نوم هم
قنبر علي خان دى، د مستور دى، په غاړه د، كلايه نه دوه سيله
هر خانه د دى په په "ميرازى" كلى كېښه د اوس هم استوگنه لري.

د قنبر علي خان د كلام څه برخه د بگينو علاقه كېښه د هغه د ځينو معتقدينو
سره ده. چه د عاشور د مياشت كېښه پخپلو غونډو كېښه په عزت سر لولى.

عبدالعزیز اول

علی اکرم خان

اسمعیل خان

دولت خان

ن خیل
خیر محمد خان (غیر فاضل)

آمان خان (فاضل)

محمد خان د محمد خرم محمد خان

الله داد

عبدالعزیز

عبدالعزیز

عبدالعزیز

عبدالعزیز

عبدالعزیز

سلیمان خان

اصغر خان

باقی محمد رباقی خیل

طو خان

کمال

درویش

فتح محمد

شیر خان

خذر خان

عالم خان اول

عبدالله خان اول

احمد خان اول

عبدالله خان

خیر الله

عبدالله

حنیف الله

کامگار خان

عالم خان دوم

محمد اکبر خان

ارسلان خان

عثمان خان

روح الله خان

محمد سرور خان

امین الله خان

صغی الله خان

حسن خان

نصیر خان

سعادت الله

هدایت الله

فتح الله

ظفر الله

دغه کلام کيښه د قنبر علي خان داسه د پير غزل او مناقب شته - چه دهغه
دا ديوان پر ترخه حده مکمل کيدې شو. ولې لکه څنگه چه ما مخکي عرض
کړې ده د قنبر علي خان دغه عقيدت مندان د شيعه شعراء د کلام
د خوړونې په کلکه مخالف دي او دا د خيال ده - چه د دغه شعراء
د کلام د امانت فخر د هم دوي ته حاصل وي. هوکوړ کيښه د دغه د کلام
څه لږه پوره برخه موجوده ده. چه د تبرک او د خپل عقيدې د
په بهاسر مای په طوره د ځان نو نوسره امانی کړيده -

هغه خو قنبر علي خان يو څو غزلونه د خپل عصرونه دوراند
شعراء او د خپل هم عصر شعراء په تضيمن جوابا ويلي دي. لکه د
مرزا خان انصاري، رحمان بابا، حميد بابا، عبد القادر خان
فېک، کامکار خان خټک، محمدی صاحبزاده، علي خان، نصرالله
صديق، حافظ شيرازی او شاه شرف وغيره. ليکن د رحمان بابا
مخمله د قنبر علي خان د دغه وينا نه مقام معلومېږي چه د رحمان
بابا د قنبر علي په زمانه کي ژوند کاوه. لکه چه وايي -

کيښه چه رحمان مهند سوال ده غزل ده

زلفې د د پير غزل درازي يا تا سړي

قنبر علي خان چونک په کال ۱۱۳۷ ه کي وفات شويده. د زرينې
نيټې په صبح طود نشو متعين کولې. خو که د قنبر علي خان عمر سل
کاله او دهغه د شاعري عروج په ديرشم کال فرض کړو نو په
دغه حساب د رحمان بابا ژوند تر کال ۱۱۳۷ پورې يقيني کيږي
بهر حال دا شعر د محققينو د پاره غور طلب او په دغه حقله د مزيد

تحقیق او وینا ضرورت دے -

دغه شعراړنه علاوه تنبرعلی خان د خپل وخت د یو خان ظفر خان
په مرګ یو مرثیه ویلې ده. ولې د بګا سرغډه د مرحوم پخپله مخ حلوټا په لاس راغلې
د تنبرعلی خان شاعري - تنبرعلی خان به حیثیت مجبور د خپل دو
یوښه شاعر او د یو بلکاره مقام څښتن دے. کلام یې په یو مخمیس
غزلیا تو، قصیدو، مرثیو او مناقبو مشتمل دے. په عشقی، اخلاقي
او عرفاني اړخونو بې طبع ازمايې کړې ده. په کلام کېنې دیکي
هم شته. ولې ځینو ځایونو کېنې ځای ته هم محسوسېږي
چې د کلام په روانه او تسلسل ځای ته فرق او بې خوندي راوړي
ولې دا د کتابت تصرف معلومېږي. ځینې اشعار خو ځای ته

وچت دی. چې سره ورته حیران شي. لکه

دا سپوږمۍ څه لیکې شي په آسمان کېنې
یار د حسن توسن و غور زوه نال تور
مویا شمع په فانوس کېنې تجلی کا
کل اندامه چې په سرواچوی شال تور

د مخ فمرو ده په مغرب د زلفو پټ کړو
څرګند یږي ماه نوله شفق دګ دګ

چې د وصل صبحدم گویوان پاره کا
مشتا قان نه وی محتاج د جګ له بانګه

یو طرف ځای ته د زړه وکاږي بل آهونه
څرګنه برعکس یو ځای ته شوی خشک وتری

دودچه د آکا کابم په خونا ب د زړه وگلي دي
 سره په وينورنگ شفق په د اشام و سکردي
 په ورق د نيلو فر د چل عرق دي
 که تسبيح د شبنم و بنکي دي قلیزي دي
 د سیح ملک د زړه ستاد غل له سوزه
 په نوي لختي د وینکو درست بهیزي
 گل د گل په سترگو پر یوه چه گل شي
 که د ستاد گل رخسار و ته خم نشي
 له سرخه د له چشمانو معلومې دي
 چه بیا په چانیت که د ستم دے

په زير مخ د عاشق سره وینکي پوي چه د زير پيزوان د سرو شونډ همد دے
 د بهار د گلو فصل مدام يي د اهلال نه دے په لاس د فلک نور
 سور پيزوان د پسر شونډ همد زيار لکه سره ليه چه خيزي له سراج
 په جيب کيږي د تیک همد غلي کا چه جوهر وړي شرف نشا د سر ليه
 په سختي د خاکی مور حيران يم چه خواب نه دے د وینکيو له سواج
 تنبر علی خان پخپل ديوان کيږي خائ پچائ د اهل بيتو په
 تعريف کيږي اشعار ويلي او هغوسره د خپل عقيدت اظهار په دے
 ډول کوي :-

په دوستي د اهل بيت په تودې هرويت په اشارت ضرب المثل د
 محبت د مؤدت د نور ستر دي د کوم چه په صراط باند منزل د
 تولا چه د حضرت په خاندان کا په ظاهر و باطن خير العمل دے

عشق او محبت د هر شاعر په خټه کې فطرتاً ځای دی. قنبر علی خان هم شاعر دے. چه د عشق د احساس نه پس د عشق غفلت او شان په دغه الفاظو ستاڼی اړه

که څوک ولولی یو بیت د عشق له باندې پر به کښل کاندې د عقل د کتابه په یو آله به جهان سره گډ و ډکړه : چه سینم لری د عشق په اور کې به دا د عشق محیط هېه محیط نه دے : چه پیاده عقل ئی رسی تر پایا به عشق په بخت او په طالع سر مونږ نشی بلکه د دې په بخت چه د ځی له دیبا به زه ئی کوم یو انتخاب درته ووايم د دفتر ونه دی د عشق له انتخابه سراجام په عشق کې بے سراجامی ده
قنبر حکه د عشق کار کړه بے اسبابه

دیر و شعراء ضرب الامثال په خپلو اشعارو کې راوړی دی. قنبر علی خان په دغه ډگر هم د خپل فکر نیل د غلو لے دے. د ضرب الامثالو یا متلونو غمی د شعر په مانگ کې داسې لکوی.

هر چه کس وی ورته یو اشارت بس وی
جوهر خود اصل پیدا کاله فولاده
زړه له درده دے دا خوشه پیونه ووی
مشت جو دے نمونه داله خواره
په ظاهرا و په باطن دے داسگیریم
عاقلان وائی یو خدائے بنه دیو خدائے

هیش خلیل

۳۰ جنوری سنه ۱۹۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱

برابر که ستا په مخ مرد مک نه کا
 نمر به سر پور ته له چاه و سکه نه کا
 ماه و مهر به به بخش دراهم شي
 درويزه که ستاد حسن فلک نه کا
 کواکب که حان نثار لکه فلوس کا
 کم و زيات به ستاد حسن نیک نه کا
 ملا نگوچه حزب د انبوذ فی بيا موند
 بيا به ياد په خه خله نقد ش نک نه کا
 که فائز ايسوره من مثله لوله
 مومنان به په دا قول کينه شک نکا
 پر به تير به غواړه خوشي پشه همت
 که اقرار په دے خبره ختک نه کا
 د قنبر علي غزل به هسه نه وي
 چه تمسين ے جن والن و ملک نه کا

له ختک نه مراد کامکار ختک دے دا غزل چه قنبر علي د کامکار
 د کوم غزل په جواب کينه بیکل دے دا اسفا چه نه خو په مصنفه ديوان
 کې پيدا شو. او نه تراوسه لابل چرته -

په هر کار باندې چه حکم تقدیرنه کا
 فائده به هغه کارکنې تدبیرنه کا
 کل کارونه د امیر په حکم کیږي
 کوم یو کار دې چه پر حکم امیرنه کا
 د غدیر په روح کامل دین د حضرت شو
 منکران عمل په روح د غدیرنه کا
 په قیامت کښې به بې پر هغه بلې شي
 چه طلب خوګ په دنیا کښې د پیرنه کا
 معنوی پیر خاندان د مصطفی دے
 مومنان به ئې له امره تغیرنه کا
 اطاعت د اولوالمرخندې واجب کړو
 حق پرست په اطاعت کښې تفصیرنه کا
 اولوالمر په یقین دولس امام دی
 مجتهد به اختلاف د تفسیرنه کا
 قنبر خوب د جدائی په بسترنه کا
 خو تر سر لاندې د وصل حویرنه کا

زه د و تم له عقله كه نظرونه د لدا
 دل ميرو د ز دستم صاحب د لان خدا را
 جدائي ته خراب كرم مكر فضل د رب و شي
 باشد كه باز بينم آن يار آشنا را
 بلبل مستي په گل كا په رندا نو خبر بويه
 هات الصبوح و هيتوا يا ايها الشكلا
 ذريه آينه و اخله بيا د يامح و ته كوره
 تا بر تو عرضه دارد احوال ملك دارا
 كه غوايه خمه ذريه خوشحالي بويه دد و كوتو
 باد و ستان تلطف باد شمعان مزارا
 دا حسن سلامت چه خدا ته و تا و سطا كود
 روزي تفقد كني در و يش بے نوارا
 جنت د تقوى دار و د مولى وعدة د الحق
 ساقى بده بشارت پيران پارسا را
 مطرب كه په نغمه ترانه والى د فارسى
 در وجد و حالت آرد پيران پارسا را
 قنبر علي په طبع د حافظ خرقه پوڅى كا
 اے شيخ پاكدامن معذور دارما را

دلگيرمه وسه د دهر له عتاب
 شاه به مخ درته بنکاره کاله نقاب
 په هجران کينه د وصال په اميد پاييم
 شپه اخروته رڼا شي له آفتاب
 که او بو په خير بنکاري کسان مکره
 څه به لوند د تزي حلق شي له سلاب
 سجاده باندې که کښي باره شي
 دعامي برابرې له اولوالباب
 که هر څو په تنه لوسته بزرگ ليد شي
 ناخوانده به روي گردان وي له کتاب
 له هغه به د ثواب طمع څوک څه کا
 چه راغب په وبال زيات وي له ثواب
 بد بوټي بده بد بولي اخو بنکاره شي
 که هيش نه شست وشو وي له کلاب
 حق دى دا که نه خوران د غاږه هارکا
 خالص درنه درته راوړ له دود رباب
 په قنير د محبت شراب عطا کړه
 سينه ستا په مودت لري حجاب

چه خبر د ما په رنځ نه مے طبیب!
 د مرض علاج به څه کومے غویب!
 د دیدن د مخور محتاج د طبیب نه ده
 خو مژده د وصل نه وی له حبیب
 چه د گل په څانگه ناسته آه و فریا د کره
 دا مله د له خزان د عندلیب به
 چرې نه په ناز او د یاران بید ارشی
 د نند وړه د مرگ پرې وړو کو نفیب!
 که د یار د خط و حال حرف پکې نوی
 په منبر خطبه و نه لولې خطیب
 و هر چاته خپل نصیب قسمت رسیږي
 خراب زیږه د دیدن غوړی بله نصیب
 اے قنبر علی تیار انتظار و نه
 د مهدی بادشاهی راغله عنقریب

اے په ذات د نور مظهر العجايب
 په اسرار دعوت الملک فی السوايب
 ستا ذات د مراتب يو خداي خبر دے
 يو حضرت خبر دے ستا مراتب
 په معنی ابو تراب د ستا لقب دے
 په ظاهر علی بن ابی طالب
 په ظهور د نور و الشمس و القمر
 روشن ستا له نوره یولس کواکب
 په معنی واحد ظاهرا ثنا عشر
 هر چه پاک د نقصان له عوایب
 د قبر علی ایمان حب د مولا دے
 د مولا دوستی الله کر له واجب
 انور شاه صاحب تلقین عین الیقین دے
 چه قبر علی ثنا کاله صاحب

چه په نیمه ورځې پورته شوې له خواب
 خرنګ مستې د خوائې ټې له شراب
 دا خوائې به ډېدله په پیرې شې
 بیا په دغه تې ارمان کوه، شیا ب
 که هر خوار مان کوه سود به و نکره
 پروڼ تیر ده د نن ورځې له حساب
 راشه نن د خپل خواب پخپله وکا
 چوږ نه ټپه بیا عاجز شې له خواب
 په یوسف د اجل هیڅ سوې و نشو
 پنبه ټې و ټنګله د عمر له رکاب
 سلیمان، حاتم، هغه جام د جهمه شه
 په خه شوه د سکندر خان، خواب
 نمرود خپل سر زلش بیا موندله مرګه
 د فرعون جمع شوه په نیل غرقاب
 چه رستم داستان له رخسره ځنې پرو
 ته په خه غرور کوه افراسیاب
 معرفت د خدای په زړه لوه قنبر
 گنده خلاص شه په دوو کوفو له غذا

لکه څوک و لوی یو بیت د عشق له باب
 پرته په کبیل کاندې د عقل زړ کتاب
 په یوه آکا به جهان سره گډوډ کا
 چه سینہ لری د عشق په اور کباب
 دا د عشق محیط هس محیط نه دے
 چه پیاده عقل ته رسی تر پیا یاب
 د نجوم هجوم استاد د ورته نه کا
 چه اثر د طلوع و شمی له آفتاب
 عشق په بخت او په طالع سره موښی
 لکه در په بخت چه وځی له دریاب
 په هرڅه کښه د عشق هس اثر پریوت
 لکه نمر چه بشکاره کیږی له حجاب
 زه ته کوم یو انتخاب درته ووايم
 دفترونه دی د عشق له انتخاب
 سرا بنجام په عشق کښه په سرانجام
 قنبر ځکه د عشق کار کله اسباب

چه خبر شولم د عشق له لیون توب
 وینج مې کړلم د غفلت درغ کسغوبه
 په خلوت مې د ذره راز موی کړو عشق
 که بجات را کړم د دهر له آشوب
 په ایما مې اشارت راوړه وکړه
 عاشق نه آوې د مینې د سرکوب
 که مې سر و مال د عشق په سودا ولیکي
 عاشق نه وای له عشقه توبه توب
 عشق عدد د محمد علی د اسم
 په ابجد د بیئات شی د ذره سوب
 مخ روڼي د عاشق کله وی ویاړنه
 چرخه نکا په وینیکو کیلې خړوب
 زه قنبر علی مې د درې پاړو په پیتم
 په عالم به کوم ناز له ځا کړوب

چه د زړه براق و پريو توله ترپ
 په ضعیف صورت به خور و په اپ
 چه سم ز غنبت له دنگر توب کولے نشه
 ترو به خرنک ز غنبت کولے په راسته
 د سرکښي توسن الیاب لجام پکار ده
 په خله راست حیوان رفتار کوی له کپ
 دولت مند او به که خښی په جام د زرو
 د فقیر مشرب به توتجوی یا لپ
 د دانا کلام د غوږ و مروارید کا
 د نادان خبره و شماره په گپ
 غم د زندق مکره رازق روزی رسان ده
 چه د خله سور و نه وی په مرگ تپ
 نه د نفس په خوشامند غلط نشه
 دغه پیسه کاندی چچل وړاند له غپ
 د کامل د ناقص لب تفاوت نه ده
 د قانون نغمه جده ده له دیند پ
 د قنبر علی به زور په صورت خو نشی
 که کامل و د کا د عشق پیاله خو نشی

تقسیم شوی مرتبه ده له الست
 ده د چا مرتبه لویه د چا پست
 چا خرقه د ریاضت په برخه پوره
 چا د عشق پیاله نوشیله ده سرست
 بے پروا معشوق له هر چا مستغنی دے
 بے له مهره کا د هر چا د زړه مرست
 کجاہ جلوه د زاهدانو پخلوت کا
 کجاہ ساتی شی همنشین له دے پرست
 په علاج د تدبیر لاس په درماندنی
 هر چه وومی د تقدیر غصه له شست
 حائے د کوته د کینو ورباند نیسته
 پیدا کرے دے انسان له خپله دست
 زه قنبر علی د شاه پشین مستیم
 خبر نه یم د عالم له نیست و هست

ياد شاه کاندې په سترماج وافر مات
 چه ځي زړه په محبت شي د دلير مات
 سبا بوئ ستا د کيسو روه وټه راوړو
 که په لاس کيږي ښه درج د غبرمات
 ستا د مخ په ورق نقش دے د زلفو
 که رنگين کاغذ کړه سطر د سطر مات
 چا نسبت د لعلو کړه ستا د لبانو
 عاشقانو پسې کړه کان د حجر مات
 ستا د مخ په صدقې په هر ځي مياشته
 فلک نمر وائي کړه قبر د قبر مات
 چاکمان ستا د ابرو په لاس کيږي واخت
 چه ځي تير د بنو نشو په حیکر مات
 د عاشق د لاسه فصد حاجت نشته
 زړه په رگو کيږي دے د عشق نشتر مات
 په نصيب ځي د شیرينې وصل نه وه
 که فرهاد کړه په شیرينې پسې غرمات
 چه په ذبح ستا د عشق د شهيد رڼي
 د جلالت په لاس له ورايه شي غبرمات
 چه قبلي علي ثنا د يار د مخ کا
 له هر ځي شي په خله تنگ د شکرت

د دلبر د محبت له برکت
 خبردار شوم زه له دېوه منفعت
 د فاقه تو بڼه ۽ واخسته له حابه
 مستغنی شولم د فکر له دولت
 خطره ۽ د نیتي کره تر پښو لاندې
 بدر که راسره درو می له همت
 د دنیا دولت ۽ پر پښو لو هڅوته
 چه اول زغی "دو" ورپسې لټ
 د "وَجْهَتُ" وجهت و نه روان شو
 حان ۽ خلاص کړ د دنیا له شېبه
 د کفخار و د کردار تفاوت ډیر دے
 د عمل جزا موند ۽ شی له نیت
 "تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ" لباس ۽ دانوس
 د زړه کیو ۽ شه معور له قناعت
 زه قنبر له سر نوشته خبر نه یم
 د مولا په امید ناست یم فراغت

چه د فح برق ځي د زلفو تر خم وخت
 له مشرق د مېچم پي د م وخت
 لکه برق چه شي خړگند هې ناستي
 د هوس په برخي غوري کا د غم وخت
 چه د غم زړه ځي د وچا وده په ننگي
 د چشما نوله سر پوښنه ځي غم وخت
 ملائک د غم له خوندا خبر نه دي
 دغه غوري په نامه د آدم وخت
 تصور ځي د زلفو پيچ و خم کړه
 د آه دود ځي له خاطر پيچ و خم وخت
 د عصمت لمن د نوي چه لمده شي
 د غريب له سر سيلاب د ستم وخت
 ستاد وصل د امثال د ځوک وائي
 اوښ له باره سره ترسته په شم وخت
 په رقيب ځي د قسم اعتبار ورک شئ
 چه ناحق د ستاد فح په قسم وخت
 دا خواب د عليخان قنبر علي کا
 څه وجود ځي له تيره د عدم وخت

د غم د فح برق ځي
 د مشرق د مېچم پي د م وخت
 د هوس په برخي غوري کا د غم وخت
 د چشما نوله سر پوښنه ځي غم وخت
 د ملائک د غم له خوندا خبر نه دي
 د غه غوري په نامه د آدم وخت
 د تصور ځي د زلفو پيچ و خم کړه
 د آه دود ځي له خاطر پيچ و خم وخت
 د عصمت لمن د نوي چه لمده شي
 د غريب له سر سيلاب د ستم وخت
 د ستاد وصل د امثال د ځوک وائي
 د اوښ له باره سره ترسته په شم وخت
 د په رقيب ځي د قسم اعتبار ورک شئ
 د چه ناحق د ستاد فح په قسم وخت
 د دا خواب د عليخان قنبر علي کا
 د څه وجود ځي له تيره د عدم وخت

د غم د فح برق ځي
 د مشرق د مېچم پي د م وخت
 د هوس په برخي غوري کا د غم وخت
 د چشما نوله سر پوښنه ځي غم وخت
 د ملائک د غم له خوندا خبر نه دي
 د غه غوري په نامه د آدم وخت
 د تصور ځي د زلفو پيچ و خم کړه
 د آه دود ځي له خاطر پيچ و خم وخت
 د عصمت لمن د نوي چه لمده شي
 د غريب له سر سيلاب د ستم وخت
 د ستاد وصل د امثال د ځوک وائي
 د اوښ له باره سره ترسته په شم وخت
 د په رقيب ځي د قسم اعتبار ورک شئ
 د چه ناحق د ستاد فح په قسم وخت
 د دا خواب د عليخان قنبر علي کا
 د څه وجود ځي له تيره د عدم وخت

عاشقان کړې پخپل مخ الفته ت
 بیا کړې ویلې ډیدن مخ نهفته ت
 د اغیار د غم چه پروت زما په زړو ډ
 مکر کړې ډې په مژگانو رفته ت
 دغه بخت به زما صله بیدار یی
 چه مدام د ناز په خوب ډې خفته ت
 دغه درچه ډې له سترگو پیدایږی
 په الماس ډې کړه د فکر سفته ت
 د وصال وعده نژدې نښه دلبر
 د مشکل کار ماحل ډې کفته ت
 د ا خواب قنبر صدیق د د عزل
 چه کیسو کړه په سپین مخ اشفته ت

له د فکر په الماس ډې او پچوه - *

ماچه وکاته د ستامن کلونک ت
 نور م نه کاته په بیرته نام وننگ ت
 نام وننگ م ستا د کوئے کدا یان خه کا
 بے ننگی دفترے لینے ده ونگ ت
 هم هغه عالم له عقله بے نصیب دی
 چه آرام بنائی د مینے ونگ ت
 بے چراغ په بل خه کله پریوچی
 که مشعل د آفتاب بلقی ونگ ت
 هے شان زملے یاره آرام نه شی
 که م نور بشکلی و بولی و بالنگ ت
 درقیب د ناکر دو پناکه په خدائے کریم
 یارے بیارا ولاړ کړه دے ونگ ت
 سوږ وړه درقیب نو په قنبرکو
 چه دوسپاره د هجر ونهنگ ت

چه نظر کوی لاله دَ زړه و داغ ت
 هم په د اده چه یارنه راغی بلیغ ت
 په هجیران یو دم ژوندون د عاشق نشی
 پروانه هکله حان اچوی چواغ ت
 د بلبلی په زړه اغزی لکشی فریاد کا
 چه دے بوی د کل ورشی و دماغ ت
 دار قیب دے چه دیار په کوخه کچی
 که د باغ د تلولوک و شلوزاغ ت
 د هجیران ترخه پیاله به دے ترخه نشی
 که خوک مینه کا د سرو لبوا یاغ ت
 عاشقی بادشاهه جدا دیار د درکا
 نظونه کاندی د خیل اصلی او جاغ ت
 فواغت په عشق کینه خو منبر علی کا
 عاشقان کله در کچی و فراغ ت

۱۸

هرچه خار دغم ترڅنگه د چل کيښاست
 حُکله د ک زړه په سرو وينو بلل کيښاست
 فرهاد حُکله سر د غم په تيشه مات کړ
 چه شيرين يادې ترڅنگه د بل کيښاست
 که د زړه لاهو کي وېشکو سر ځيلا ب کړ
 شاه د مينې ستاد مخ په کابل کيښاست
 له مشرقه صيادم آفتاب طلوع کړ
 که د تپک له جبين پاس په موږ بل کيښاست
 په گلچين دديدن ستاد مخ په چلو
 سل خارونه د يانو په چنبل کيښاست
 په قنبر علي آفتاب د مخسور شو
 هرچه نن په سيوري ستاد کاکل کيښاست

۱۹

چه قلم له نستان د عدم وخت
 په صورت لکه الف هېه سم وخت

له هغه څنگل چوړه چه تل ویر او گنډوی -

بیا اُکتی ند ا پرے باندے وشوه
 د قلم له خوځې څاڅکې د نښم وخت
 هغه څاڅکې چه په لوح له نې پرېوت
 د الف د صورت دم په رقم وخت
 د الله د اسم نقش پرې پيدا شه
 پيسې اسم د احمد مُسَلَّم وخت
 د احمد د نور پيدا تمام عالم شه
 چه په عرش د محبت په قدم وخت
 چه په عين ې د علي د اسم راغ
 په معنی وړ باند اسم اعظم وخت
 مرتضیٰ علی و هُنی د مصطفیٰ دے
 په منبر د سلوټي معلّم وخت
 چه بتان ې د مکې ذره ذره څو
 له صورت دلالت منات و دم وخت
 خواصی ې چه د ذره په بحر و کړه
 علی د نفس پیغمبر ابن عم وخت
 چه منکر د نبوت له ولایت شه
 بود بنیاد هکله د اهل ستم وخت
 چه نبی د علی د ملاح پکې نه دی
 د تنبیر علی غزل هسې کم وخت

له هغه چاته چه وعیت شوه وی -

مُعلو ميږي يار د سترگو الوا ت
 چه عاشق مے له نظره پريوات
 چه د عشق له درد موزا حيرانم
 مسيحا په لاس كېنه دى د دم خات
 خوك چه هان ساقى د عشق له ملا
 وير مے وليد ك د عشق په درد پرات
 له هېبته مے د بدن زار وېه شو ك
 چه دلبر ورته په بد نظر كات
 دلرم لاشه مے ماته شوه په سترگو
 چه رقيب د يار په كور ننوا ت
 له هوسه مے د وېشو د رنثار كړ ك
 ديار خيال باند مے چنډه سره وا ت
 كه هرڅو به غمازانو غمازي كړ ك
 پخپل فضل مے قنبر علي سات
 د حميد جواب قنبر علي تکرار كړ
 بد و نه مني دلبر ز ما كات

له داغزل په تلي نڅه كېنه دوه ځله ليكل شوي دي - په روښي يكل شو غزل كېنه اډوم شعر
 نه دے كېنه شوي - ټل په روښي ځل يكل شو غزل كېنه د "كور" پځائے
 "كوئ" ليكل شوي دي - ډ

که یو خل وُخ د کفر له ظلمت
 د حیات وُبه به نوش کرې بے محنت
 په حیات جاودان به سرفراز شے
 د کامل استاد د خضر له دولت
 خوچه زنگ د نفاق ورک له خاطر شې
 د ایمان متاع به نه وری سلامت
 بے د زړه له غُسله نور پاکيت نشته
 که خبر شے د باطن له طهارت
 عبادت هله پکار شې چه زړه پاک شې
 خه پکار شې د ناپاکو عبادت
 د کامل د در په خاورو باندے خونیم
 د تمام جهان د ملک له سلطنت
 نور لذات چه له تاخوږ په جھلن نشته
 بربر راشه یار د مینے ملا مت
 چه قنبر د عاشقی دستار پسر کېږ
 دوه رُخه شمله ئے پرېږه له تهمت

چه د دین شاهراه و پرېښوئې په پټ
 په باریک صراط به څرک دروئې جټ
 د چټکۍ په درانه بار به درمانده شی
 په منزل چه د عمل ناقه شی لټ
 د رجا کښت د ماتم په وېښیونم کا
 په کوشش د زړه د خوف له ارهت
 په دنیا طاعت نجات د آخرت ده
 د دنیا دانه که مکه ویا که غټ
 کارخانه د انسان مهمان خانه کړه
 د سترخوان په نعمت پروت په خوځو پټ
 لا کله به د دیدن ستوری ښکاره شی
 په طلب د ستوری ستري شوله نټ
 د قنبر علی هر یو بیت سوزنده دی
 په کوکل کښه د زړه پروت لکه سکرو

فلک دیرے خلق کرے سرہ سبت
 پہ گشتن ئے تیرے تورے کرے پرے سبت
 لہ آدمہ تر دادمہ ئے خورمہ کورہ
 لایہ ورنی خوئے سترے نہ وی متہ
 شوک دچاپہ مرگ د لکیر شوک خوشحالی
 حتی حان و تہ نزدے کا حق کتب
 پہ ہرچا دخیل مطلب ارہتا جاباسی
 گر خوی ئے سرگردا نہ سترے سبت
 چاپہ لاس کبے یو خورے مراد ورکا
 بیا ہخو و تہ دنیا کرہ دبت ربت
 شوک لہ یارہ سرہ وصل خواہم کا
 چاپہ مخ د فراق و بشکے درومی غبت
 توکل چہ پہ خدائے نہ لری قبرہ
 دھغو کسانو دنج دے دگو نکت

که هر خو کوی راستی و ته خله بُوت
 خوبیا وی تل دروغون خبره جُوت
 دَرینستونی دَخله هر کلام رنگین ده
 دروغون سمه وینا کا کته کوټ
 په دروغو د چالاس کله تودیږی
 د فولاد په پنډه اورنه لویږی له لوټ
 چرې نه وی چه یقین ورباندې وکړې
 د کاذب خبره وی د غوايه سُوت
 د دُنیا پهزان یو رنگ تللی شي
 خربوز لا د قند هار دهند له پُوت
 گندې وی د غم غصه د زړه کُیوسی
 که نصیب مې شي کامل د جام له کوټ
 کار د خدای په عنایت کیږی قنبره!
 د تدبیر په نوک وانشوه د زړه غوت
 تنج قنبر مرزا د دے غزل کا
 په غافل باند د سودا شو تر وټه

له وگورۍ دیوانِ مرزا خان انصاری ص ۲۹-۳۰- د کال ۱۹۵۹

چاپ - ۴

سر د زلفوشه په لور ستا د دُخسار کچ
 شي وينسته د اور له تاو قنار په تار کچ
 کچ زلف کچ با نه او کچ ورو ه
 په بستن زدن کشتن شي وار په وار کچ
 کچ پيزوان، کچ لختي توره مصر کچ
 له سرو شونډو آب اخلي کا پرهار کچ
 کچ کلا بلبل وکل ته د اندا کچ
 نو بهار شه بيا سر کيږده دستار کچ
 کچ انديش د عشق له حال خبر نه دي
 کيد شي رفتار د مار په سمه لار کچ
 هيڅ پروا د اغيار په کچي نشي
 که په زړه کيږي راته نه وي نيت ديار کچ
 بے ديار د قد چه سم لکه الفد
 نور هم خلق ليد شي د روزگار کچ
 دا غزل د جيم په کچ ردیف ادا شه
 د قنبر علي خوش نه ده يو کفتار کچ

دَ اللہ دَ نور دَ بحر لہ ا مواج
 دَ مصباح انوار طلوع کالہ زجاج
 مرقفی دوبارہ سرتر سرہ عرض کرے
 مصطفیٰ خہ چہ راوری لہ معراج
 ذریت و اہل بیت دَ مصطفیٰ دی
 کائنات ۾ منور دی لہ سراج
 بے دیدار لائے شفا دَ مرض نشی
 خود خبرے مومنان و ولہ مزاج
 کہ مہدی ہادی لہ غیبہ ظہور کا
 مومنان بہ شی خلاص لہ شب داج
 کندے وی چہ دَ دیدن پیالہ ۾ نور
 اے ہمیش دَ شاہ و مخ و تہ محتاج
 غلامی دَ شاہ دَ فتح قنبر علی کا
 چہ خلاص پہ دوارہ کونہ وی لہ باج

سپین رخسار د سفیدی یورکه له باج
 توو گیسو د مشکین تر له شب داج
 سور پیزوان د په سرو شونډه هسه نیپکا
 لکه سره لمبه چه خیر ی له سراج
 په جبین کینه د تیک هسه تجلی عا
 چه جوهر وړی شهنشاه د سر له تاج
 په سختی د خاکي صورت حیرانیم
 چه خراب نه دے د دُبکیو له امواج
 د اسبب د ضعیفی دے پرے پوهین
 چه ژوند دے کرشم د هجر له تاج
 د شفا اثر پید ا د یار له لبو
 شهد نه کا فائده له بد مزاج
 صفائی د زړه پکار ده په حق بین کچ
 رنگ د هرشم مسلو مین ی له زجاج
 په داخل نفیب راضی قنبرلی د
 د فقیر غار ووی خلاصه له خراج

که خیر شے د مومن د زبانه له حج
 په تحقیق به معارف شے له حج
 حج شمار کا په ابجد چارده معصودای
 داوینا ده په کتاب کینے مروج
 قراءت د قرآن صاف په مخرج لوله
 چه هر حرف ے ادا کیری له مخرج
 په صراط مستقیم کینے کچی نشته
 ته د نفس په نخوته مئینه لالکچ
 چه قنبرعلي ثنا د نورو سرعا
 درمجان شی د مجنون له مروج

د کامل تلقین ژوندون د ډله ارواح
 که بهبود د حان مینه و کا صلاح
 که عاقل مے د خپل حان فکر و و کا
 غفلت شپه ده، د کامل تلقین مباح
 د صورت کشته د غم په دریاب مریخی
 په بجات مے شه کامل مرشد ملاح
 د حاذق طبیب هم قول صادق د
 منفعت لری فصدونه د جراج
 که غرض خود جنت کتخدائی وی
 د پرهیز له ناوے و تره نکاح
 اے قنبرعلی د شاه له ارادته
 قیام و کا په ختی علی الفلاح
 انور شاه صاحب د مخ پر تو ظهور
 په زجاج کبے تجلی کاندی مصباح
 د اسرار با ظهار په هر چا حکم نه د
 په قنبرعلی له فضلہ دے مباح

د سداگي به دهر چاشي لکه دوح
 که یوخل نوش کړه د معرفت صبح
 معرفت د خدای دوستی د اهل بیت
 د قوای به آیا تو نو دے مشروح
 که به قول د حضرت صاحب عمل کرې
 اهل بیت دی په مثال کشتی د نوح
 مجبان د د دوزخ له عذاب خلاص دی
 د جنت و دروازے دی پرے مفتوح
 اے مهدی د خپل ظهور مرهم پرے کیږد
 زمانے له لاسه زړه کوم مجروح
 منکرو نو هیڅ عمل ورته و ټکره
 په غدیر خه نصیحت کا و انصوح
 د قنبر علی شاد مصطفیٰ کرم
 د مداح قدر دانی وی په مبدوح

بیاله ماده ازا دی منم په خ؟
 نه پوهیږم شی به خوښ خرم په خ؟
 په ناحقه ښه د کرم په نامه بولی
 خدای خبره که به زه ووم کرم په خ؟
 په خوئی سترگو تل ستم غریزی
 زبه ورک به کړه دغه ستم په خ؟
 په دیدن که ښه دم اخلی زه رضایم
 تر دابنه به نور ازیږی دم په خ؟
 دوحشیورم په خلقو کښه زیاتیزی
 دیار سترگه کاله خلقورم په خ؟
 که په تیځ د جدائی زخمی نه وې
 په تش کښلو به چا وده قلم په خ؟
 چه مدام کاندی په زړو نوپر هڅه
 په زړه نه بډی د بوسه مرهم په خ؟
 که په دم ښه مړدک نه زنده کیدلې
 په یو دم به د کیدو مریم په خ؟
 که دانه د غم خوړلې نه وې
 له جنته به واته آدم په خ؟

کہ یار هرڅه راته والی زه پرے خوبیم
 راته بد والی دا نور عالم په خ؟
 که په غم کښے غوټه خوړلے نه وے
 ضعیف زړه ځه وری سیلاب د غم پیچ؟
 په یوه نکا کاشے زړه دے زما ورے
 خدا یا بیا ځه آزمائی هر دم په خ؟
 که ځه خط د آزادی ماته را کړے
 تاوه وی دلبر د زلفو خم په خ؟
 که ځه حان خیر د غم پیاوړه وځي
 له چشمانو ځه بهیښی نښم په خ؟
 په قنبر علی که دحم وکرم نه کا
 ذکریم ځه یاد وی کړا په خ؟

که څرگند کړه نورانی مخ له مېرغ
 خلاص به شی مظلوم د ظلم له نسغ
 د آسمان په مخ د ابو سیاهی نه ده
 د آله دود خیرای د ذره نور له مطبخ
 چه د دین بادشاه په تخت ۍ د دین کیني
 نور شاهان ۍ په مخ درو می خو فرسخ
 مردگان به کړه زند که په ربینیا کا
 د حیات و به موجود ۍ دی ورڅخ
 که نظر د عنایت ورباند ۍ وکا
 په منکر باند ۍ به هر زمان کړه آخ
 د قیامت پرده ۍ ته وکړه کریمه
 چه د یسینه را باند ۍ نه و کاندی سخ
 اے مهدی هادی له غیبه ظهور وکا
 چه قنبر علی کړه سو ۍ سین ۍ سخ
 که همت وی بیا حیات قنبر علی کا
 چه ارواح ۍ شی تازه ستاله نسغ

که سرگند کړه له جبابه م وځي
 مخ به پټ کا په سماب کښه م وځي
 ماه رويا نو په رخسار غبار پر يوځي
 که په مخه ور ښکاره شي خ وځي
 خطبه درکا د خپل سر په بندگي
 په چمن کښه د خود تر کړه ل وځي
 لب په غاښو د حسرت چيچم له غم
 ته چه لب کښه د په جام د م وځي
 په حوام دی ستا د مخ په عاشقانو
 بې دستا د خپل له ش وک وځي
 که شکره دی که قند دی که نبات دی
 غواړم ستا د لبوق وځي وځي
 قدح ماته شي ساقی پر يوځي ښخوځي
 چه و ښوري دستار و ل وځي
 زلف تا و کړه د سرو تیک په جبین کېږي
 چه نثار کړم زه د سترگو د وځي
 دردانې دی د قنبر علی بیتونه
 که مې واچو کا په غوږ کښه ب وځي

ستا په مخ اثر وکړه خ و ط
 خط را وښووه زما په ت و خ
 رخ به نه نیسی هرگز وجدائی ته
 څوک چله نیسی ستا د مینت وې
 تبه پرې شی د هغه چاچه په خله کې
 ستا د سرو لېوله جام م و ټ
 مې دا ستا د لب د چاه آب حیات دی
 تر دې زیات نشته د ل و ذ و ټ
 سرچه و باری په عشق هله سرداشی
 ژوندون بیا موی د ر و و و ټ
 روح ژوند د عاشقانو د قنبر
 په زړه نقش لره غ و ل و ټ
 غ و ل و ټ کا نقش په عین خالو
 وسیله دې په آلف و ل و ټ

له نکه خرنګ چه خرنګه د ل، ذ او ت نه مطلب لذت دی چونکه لفظ
 "لذت" په پنځم شعر بڼه نه دې د و باره شوې نکه چه رخ په دویم
 ادب ب په دریم او دغه شان باقی شعرونه یې تکرار شوي دي. نو
 دې نه د قیاس کېدې شی چه د دې غزل پنځم شعر په نسخ کې
 نه دې لیکل شوې - ډ

ماچہ و لیدہ د زبہ پہ سترگو ستاخ
 نورے میجرے ونه لید د بلاخ
 د جفا مخ ستا پہ مخ کینے لیدے نه شی
 پہ هرڅه کینے چه شی لید ستا د و فامخ
 چه عاشق په عاتقی کینے رسید کاشی
 محشوقه به ورته نه کا د جفا مخ
 که رقیب د ستا په در کینے وینم څه شی
 د حکمته خالی نه وی د هیچا مخ
 واره ستا د مخ په طبع داډون د و نکړم
 کندے یو دم ے خوش نه دے د دنیا مخ
 د اشنا مخ ے پکار دے د دلبر و
 زه به څه کوم د خور و نا اشنا مخ
 د جنت صفت چه یر کو ے زا هدا
 هلته کله شته د یار په څیر نیا مخ
 له حیانه به ستا مخ ته کته نه شی
 که څوک وویښ په سترگو دیا مخ
 درخان د دے غزل جواب قنبر کړ
 ما سحر سالی د لے وکه د چا مخ؟

7350

PUSHTO ACADEMY
UNIVERSITY OF PESHAWAR

که خبر شے د کا مل پیر له ارشاد
 د یقین په ملک به ور شے تر مرا د
 په اخلاص ۛ کره د ذرۛ په تمخه نقشی
 چه هر حرف په تلقین واخلی له استاد
 عنایت د پیر دولت د خدا داد دے
 خوک به خه سیالی کوی بخدائے لدا
 چیرے نه وی په فریب د دنیا بند شے
 اے د شاه په بند گۛ له غم آزاد
 طریقه د محبت له عجبون زده کړا
 چه بندی آهوه ۛ خلاص کړه له صیاد
 امانت به سلامت تر حایه ور وړپه
 په قوت د پیروکۛ احقو العباد
 د مولا اسم د ورد د ذرۛ په سرکا
 خبر داد شه غافل نشے له اورا د
 شرافت د اصل هرکله پکار شی
 زراعت نه کوی زمکه بد نها د
 هر چه کس وی ورته یو اشارت بس و
 جوهر خود اثر پیدا کړ له فولا د

اعلیٰ علی درخواست کو له خدایه
چه د خاص وی ذر له نیکه اعتقاد

۳۷

حقیقی کعبه د ذر د درته موجود
په طلب که قدم وا خپله وجود
دیر طاعت د عز ازیل خه پکار تشه
چه نه عار کره وصفی ته له سجود
د گمان د تیرې وواته یقین ته
په خلیل اور گلستان شه د نروذ
خو کامل رهبر د عشق په لارې نکرې
خود بخود به نه رسیږې تر مقصود
سامعان که د سماع په مجلس گډوگدا
د نغمې خوشی به مومی له داود
د گمان د وېره تشه تاریکی ده
د رحمت باران په خه وود له دود
په خالی نیت به یار ته نه رسیږي
خو چه نکرې د صورت سته نابود
د باقی اشنا طلب کره نن د وار دے
د فانی اشنائی خو ورځې معدود

د مولا علی دوستی د خان بهبود کړه
که مومن وې خبردار شه له بهبود
د دنیا سود به نقصان کړه قنبر!
که خبر شه ته د معرفت له سود

۳۸

بیای زېږه ته فکر راغی مجدد
چه تمام دغه غزل شی په ابجد
د احد د یکا لکه د حساب نشته
د ابجد په حساب دیارلس دے احد
دغه دیارلس یونې دولس امام دی
دواړه امام آل محمد
په حدیث د محمد د خدای له نوره
د معنی په ملک دے بی میمه احد
هرچه میم له احد لرے که احد شی
دا کلام اهل معنی سره سند
چه تازه نو د غزل د مدح وای
مرتضی دے د قنبر علی مدد

د الله صفت به وایم قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ
 له هر عیبه مبرا ده په ذات الله القمَدُ
 نه له چانه پیدا شوه نه له دهانه شوک پیدا
 فکر وکړه ده معنی ته لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ
 نه ئه کف له چا سره ده په قدرت کېنه یکنه
 په یقین وَلَمْ یَكُنْ لَهُ کُفُوًا أَحَدٌ
 دا حد په آینه کېنه د وحدت په کارخانه
 د قدرت په خمخانه کېنه ظاهر شو نور د احد
 د شجر د ذات له نوره محمد علی پیدا
 په د ا باب شاهد حال ده د حضرت قولند
 مصطفی د علم بنهر ده مرتضی د علم در ده
 په د ا باب روح الامین کا په حضرت رفت اند
 چه غلام شاه د درگاه یم د استکبر و التوا یم
 زه قنبر علی به وایم د شاه مدح تو اید
 قل د خدای شرافت کا د شایع منقبت
 خود مدد په کلزاروی د قنبر علی رسد

نن ے بیا د ژ بے تیغ کا هے برید
 چه د چا په زړه نفاق ولا د طوقید
 د منکر خوبه انکار ژبه کا غوغه
 د خائن په خیانت کاندی په دید
 حق به حق گنی هغه چه شوک حق بین وی
 هم په دامعتی عالم صاحب دید
 د قریشو له جفا جوړه خبر شئی
 چه ے غائب کر د حضرت صاحب شیه
 ابو جهل ، ابولهب ، د کفر سروو
 شیاطین د معرکو عتبه ، ولید
 د ابوسفیان کینه له مصطفی و
 چه هند ے د میو حمزه جگر مکید
 په دینتو د مصطفی هزار لعنت د
 بے له دے زکانه لرم گفت و شنید
 ظالمان چه سرنگون په جهنم شی
 رضوان به د جنت راوپی کلید
 د قنبر علی مقصود د خا لودا د
 چه په جمع وی د حسین شهید

که طالب ۛ د هغه شاه شهید
 د یقین په ملک کښه نه ۛ تر بعید
 په وجود کښه ۛ موجود کښه بے ننگه
 که لرې د محبت کف و شنید
 نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ تَهْ نَظَرِ کړه
 چه نږدې دے درته له حیل الوید
 شریعت په حقیقت به خه پوهیږي
 چه بے عشقه نشی شاه دیدن خرید
 نادیده د طریقت منزل مشکل
 خو چه نشه د کامل هادی مرید
 د دیدن په خزانو به بهره مند شه
 که سالک در کړه د معرفت کلید
 نوش به کړه د معرفت شراب عشق
 چه هر دم نارې وهی هل مین مژید
 عنایت چه د مولی و رباند وشی
 د انوار د مخ ا نوارشی وړیدید
 زه قنبرعلی غلام یم د حسین
 چه شریف عمر کالونه ۛ مجید

چه د زړه په خاص خلوت ۛ دلبر بیا موند
 په یقین ۛ د د وگونو مظهر بیا موند
 چه پرتو ۛ د جمال را باند ۛ وښه
 په معدن ۛ د زړه گنج د گوهر بیا موند
 چه ۛ اصل په زمین سر په سمار ۛ
 د هغه شجر له بناخ ۛ قنبر بیا موند
 چه نسیم ۛ له کیسونه نسیم راوړی
 د عطاریه شان ۛ زړه معطر بیا موند
 چه ۛ هېڅ اشیاء خالی له اثر نه وی
 دیار مخ ۛ د هر شی له اثر بیا موند
 چه د حسن په تخت ناست وی سلطنت کا
 پر ستار ۛ ورته شمس و قمر بیا موند
 نیکل د شاه په مهر لو ۛ دولت د ۛ
 په لښکر ۛ د نفس حکه ظفر بیا موند
 که دا نور عالم په سیم زما نازید ی
 ما په عشق مینه د ژړا سیم زبیا موند
 که همت ۛ د زړه وصل دیار غواړی
 ما د مینه له دولت بال و پر بیا موند
 چه عالم ۛ په یو لای دین محتاج د
 هغه ناز پر ور په زړه کینه قنبر بیا موند
 د قنبر علی له حاله که خبر شه
 کل مقصود په خدمت د انور بیا موند

دريغ راوړې يو خبر چاله دلدار
 چه ې خلاص کړي له منت د هغه ياد
 زه د عشق غمونو و وېستم له عقله
 گفتکو ې هرگز نشي له هوښيار
 و بنکې نه دى چه په مخ ې ښکار کړې
 دا خوناب راځي د خوب زړه له پرهار
 نصيحت تعويد ې خه تر ې پغار ې
 د هجران په بستر پروت يم بې قرار
 د عاشق مثال د گل د ې که پوهيږي
 پرورش ې د ې مينه له آښاره
 که افسوس ې ستا د مخ په زړه کښي
 د لا له سينه د خه نه د لا دا غدار
 په هجران ې بېنا سترگې نابينا شوې
 مگر بيا مومي بيا آب ستاله ديدار
 غنچه وار په پيرهن د صبر چاک کړې
 که نصيب ې شي ديدن د کلغدار
 زړه له درده ې دا خوب تونه ووهي
 مشت جو ې نمونه د لا له خروا ر

چہ فریاد د بیلستانہ قنبر علی کو
معلومیندی چہ ہے زہرہ نشی بے اختیار

۴۴

کہ پہ خوی پہ بوی وہ بنہ دکل پہ خیر
وایم خان دظفر خان دورشہ تیر
چہ د عمر ماہ و مہرے پہ غروبشہ
پہ آستانے نوش تمام جہان اندیر
خوڑ و ندون وی د دوستانو پہ دینا کینے
وایم خان دظفر غم بہ نشی ہیر
ہرزندہ بہ د اجل پیالہ تر خلع کا
تریوہ ساعت بہ نشی تیر و بیر
دغم غم ہے پہ ہیخ غم نہ غلطیری
کہ ہے دیر غمونہ شی تر زہرہ چا پیر
دغم داغ ہے لہ زہرہ کله لرے کینے؟
کہ موجونہ ہے د و بنکیو کر برسیر
تسل دغم دتا ہے ہومرہ نشی
خوچہ تل نشی د و بنکیو جواہر

عهد شکن د خدائے دینہ دے فهم و کره
 په قرآن کښه آیاتونه دی ظا هر
 بد قولي عهد شکن دیره چناه ده
 چناهو نه حنی نه شی کبار
 د شهید غسل په خپلو وینو کیري
 حکه شی له گنا هونو پاک طاهر
 غم بنادی که زیات پخپل انداز کا
 کله شی په خروارو نو کله سیر
 انور شاه صاحب چم قنبر و
 خفه ناست د غمخو په کل هیر

۴۵

اے چه کل کل ستا درخسار په چمن راوړو بار
 کاند کابل پيسے تل تل د چمن شور و نثار
 زیات کړو زینت د جنت خو دوستار خسار په
 مدح که تل تر تل د کل ټولې طوبی په نثار
 روح شه قالب و ته راغب په مراتب و عظیم
 هرڅه کاتب د قدرت و کسبل د تالفتش و عظیم

له نسخہ کښه د مے نعت پورته دغه عبارت بیکه شری دے. دد نعت
 رسالت مآب - غزل قنبر علی در جواب شاه شرف توابع جلال

کړجی داسټا په طلب روز په شب شمس و قمر
 له کواکب د فلک شمع پېلا سلیل و نهار
 جن انس وحشی طیور کل ستاله پرتوشه ظهو
 عرش و کرسی ستاله اقباله مدام دی برقرار
 مصطفی ختم رسل شاه سبیل جوهر کل
 له هر آیاته د قل و جی چه په تا کړا خبا
 قنبر داسټا په شرف را و رعب د ر له صدق
 که شاهنشاه د نجف ورک ستاله خلط کرعیا
 تل به کړه قنبرعلي نعت د نجامد جلی
 په ساقب دولی غواړی نجات روزنما

نه دده ستا د مخ تر نمره انور نبر
ستا له مخه شی بے نور تراختر تر
چه په عمر بن عبدود د گنار وکړو
جبرائیل په زمکه ونيو شهپر پر
چه دل دل ذوالفقار راغلو ستا ديارا
کوز د کړ و د هر کافر د سر سر
د هجرت حکم چه راغی پیغمبر ته
قربانی سرتا تر سرده سرور سر
زرو سیم ټی تر نظره نا منظور و
مساوی درته ماشی ساگی وزر ز
خلور سوه اوښ ټی ورکړه یو ساڼ ته
تامی ووبار په لعلو په کوهر هر
خوارچ د نهروان کړه والپه قتل
وود ستا په لاس قضا و قدر در
چه قنبر علی د مدح د رنار کا
له قلم ټی توبه کړشک و نبر

له عمر بن عبدود د هغه کافر نوم دده چه د خندق نه ټی را دیگلی
او حضرت علی کرم الله وجهه وژلے وو. خازن ص ۳۴

لکه خالص شراب بنالت کوی له جام سر
 هسه دیار شونډه لذت کاله دشنام سر
 د طریقت وضو وکړه د صورت په خو
 د معرفت رکوع سجود کوم له قیام سر
 ما د نسیم په خله پیغام کوه دیار په لوری
 ذره له شوق ووت و له لارښه له پیغام سر
 که څوک د ذره حقیقت خبره خله و نه دلی
 کله د خاص خلوت خبره شی له عام سر
 زه به اول آخرنیداریم محبت له رنگه
 لکه آغاز چه پیدا شو له انجام سر
 ماله کامله تلقین واخت د عشق په در
 د نور عالم په دودم خه له ننگ و نام سر
 قنبر علی د شاه صفت کوی د ذره په مینه
 حکم ساده کاغذ رنگین شوله کلدام سر

نن مې ولیدو کتاب کښې د وخت خال تور
 چاپه مخ مې دوه لیدلې دغه کال تور
 نه بید خال دوه نه بید کال دوه بحال تور
 چاپه خوب لیدو یار د حسن خال تور
 تنو باز زړه مې په پښه شونه خلاصید
 یار د مخ چاپیر د زلفو لپسې جال تور
 د شکاه ناوک مې حکله کم خطای
 کهان کړه آبدو مژگان کښې پروبال تور
 د اسپون مې مې چهلیداشی په آسمان کښې
 یار د حسن توسن د غورزو خال تور
 بکویا شمع په فانوس کښې تجلی کا
 کل اندامه چه په سرواچوی شال تور
 لکه نمر په روښانی کښې چه مشعل دے
 هسې یار د ستروکو تور دے له مشال تور
 فرق د تور و سپین په نیک عمل موقوف
 که خدای نه کاندې د چا د زړه افعال تور
 دیار تور و سپین هوډاره په کهال دی
 د حقیر نږه خدای تر مکره په مخ حال تور

ساقی راکه خدائے دَپار کا نور باده دَ عشق خار
 ژوندون کله شی بے پاره فکر ته وکا هو بیار
 یار دَ هجوه مے زړه داغ دے هر یو کل لاله باغ دے
 دَ عشق زخم بے سراغ دے په حسرت یم له دے کا
 له تمه ته خَلا صییم خبر نه یم نه پوهییم
 دَ منصور په دود کا هیویم خپله مینه کړه سَنگ
 ستي حان اچوی نار ته جار وسته بیلو یار
 مخ رو نه غاړه دَ یار ته نه ویریدي هینج لار
 دَ یار مخ دے لکه بدریا مهتاب دَ شب قدر
 وخاته دَ عشق په صدر تجلی کاله انوار
 جهان جام فلک ساقی دے دَ هوشی په مشتاقی
 دَ اجل پیاله باقی دے ته غافل ته خه چل دے
 زړه سوزوی شمع پتنکان پرے کوی جمع
 عیند لیب دَ کل په طمع هینج پروانکړه خار
 محمدی غزل جواب دے دا جواب بے بامواب
 دَ قنبر دا انتخاب دے گویائی کړه له اسرار

له دَ خو کتو دَ میاں عمر صاحب رحمته الله علیه مشر حوی -

چه هر چا دَ شهادت افسر پسر کو
 هغو سر دَ دار له سره سر پسر کو
 هغه سر چه دَ سردار و سرداری کا
 سردارانو هغه سر قبول په سر کو
 چه دَ راز لړۍ زینت کاندې له سر
 خد اے هغه سر سر فروان له هر یو سر کو
 چه په سر دَ تمام عالم نجات ده
 په رضائے دَ خدائے حکمچل سر ودر کو
 چه دَ خدائے دَ پاره سربازی پیدارشی
 سربازی مے سردارانو کښه سر ودر کو
 سر دفتر دَ اسلام سر دَ ایمان وه
 چه غه میرغه پیغمبر لوی په مقور کو
 دَ هغه دَ غر سر تر عروشه ورشی
 چه ساقی ورته عطا جام دَ کوثر کو
 سرا سر تمام غزل مدح دَ شاه دَ
 درست کتاب مے دک په مشکپه عنبر کو
 چه په هر ددے دَ عقل نظر وکړه
 خوښ قنبر علی دَ خدائے دَ علم در کو

چه په زړه كېنې د دمه نور جوړه
د قنبر علي زړه نور مخ د انور كړ

۵۱

چه له مهره سره لېان راته خندان كړ
نمودار په تبسم د دندان كړ
سره لېان غنچه دهان چه راته واكړ
په خاطر مینه زیاته جلد خندان كړ
چه په مخ د تور و زلفو حلقه كېږد
آزده زړونه د مهر په زندان كړ
چه كلام په وضاحت بلاغت ولې
په حیرت به د وېد دهر سندان كړ
كه پرتو د ستاد مخ و مېهو و شي
په گدازي لکه موم زړه د سندان كړ
زاهدان به وا هدې ته و ته شا كړه
كه د مهر مخ په لور د زاهدان كړ
اے قنبر كه پيه آفتاب د ياد حسن
په مجر د ماه و ستور و سپندان كړ

دبه! زړه ځي پاک له شرک اوله گمان کړي
 نوراني ځي په انوار وځي ايمان کړي
 د اسلام دارالسلام راته عطا کړي
 د قيامت په ورځ ځي حشر مسلمان کړي
 په دني کښه ځي عزيز لرې قادره!
 په ايمان ځي بنالسته سروسامان کړي
 مشرف ځي په دوستي د خاندان کړي
 په فردوس راته عطا خوږ وغلان کړي
 سيئات ځي حسنات کړي پخپل فضل
 د عمل تامه ځي پورته په آسمان کړي
 د قنبر علي د خدائې جيب له روڼه
 په ظهور حاضر د صاحب الزما کړي

هرچه راشي څه د عشق په سر جگر
د فولادو په کوټونه وی اړ
زیخاچه د یوسف په مخ شیداشو
له کومکله څه خټه د آه لوڅر
حان و مال څه خپل تمام دیار په نام کو
کښینا سته د فقیرۍ څه په جوگر
له فراقه څه د سترگو نظیر کم شو
مړخیده له ضعیفی څه په لکو
چه خبر د یوسف چا وړ باند وکو
جوا هر به څه ویشل په خوځولې
چه شیرین فرمائش په فرهاد وکو
کوه کن و سکینه د عشق په تیشم تر
په محنت څه د شیرین صوږ خپل کو
خسترو و اچوله بیا په کښه دوپر
په کنل د بیستون څه حواله کو
برنا حق څه وږه و نیوله اړ
د شیرین د ماتم غږ څه ترغوبه
په تیشه څه و خیر له د سردې

ديوانِ قنبر علي

دوشاله مے دحيات په هان زړه کړه
مخ مے و نغبتو د خاورو په ايمبر
عاقبت په هر کمال پسې زوال دے
له بهرامه پاتې شوے کور بخږ
د دنياناوے وي شنډه نه بلار پيري
که مے سل ميرونه تيره کاتر شمر
د دنياطالبان کله لاس اخلي
که په خپله خوري هر ساعت د غم کوڼه
اے قنبر علي د ويليو غم مکره
خوږ نه وي داکويا ژبه اړه

له بهرام د عجم يو عادل دوستي بادشاه تير شوے دے -
چونکه کور بخږ (د خه په شکل يو حنا ورځے چه سپينه کوبڼه
وي پرے) د بڼکار ديزيات شوقين وه - نو حکه ورته بهرام کوڼ
د ويلے شي - او چونکه بڼکار د پارا به اکثر حنګل کڼه وه - نو
د مهرانشين په نوم هم بللے شي - ديزګود اول هوے او په
کال ۳۳۸ هجري کڼه وفات شوے دے - په بهرام پنجم
هم يادړې -

له د مے چه په وصف د نو خطو نرمه نشوے
موڼکه ښه ده د حسين ژبه اړه
(حسين)

چه د وصال په شیرین نعت د شور خوږ
 البته چه په هجوان بڼه زور خوږ
 خداي نعت د وصال مفت دده طاوور
 تا د خپله ناداني ځي نفس په وړ خوږ
 د سبا طعام د نه وړ هضم شو
 بيا له حرصه د په نیمه ورځي نوږ خوږ
 چه د شرع لار د نه لید په سړکو
 حکه حکه د په هر قدم ټکو خوږ
 ذوالقرنین سکندر حال و نه وگوږ
 چه ځي هند، سنده، ملتان، دهلي لږ
 چين، ماچين، ايران، توران، روم له فرنگه
 زنگ حبشی د اقبال د بخت پتوږ خوږ
 کوه و دشت ربع مسکون ځي په طناب کوږ
 بيا ځي پښه جریات په آب شور خوږ
 په ظلمت کښي ځي طلب آب حیات کوږ
 بيا ځي نه موند آخر که مود کور خوږ
 په ښه خوي قنبر علی لکه سکندر شه
 چه دولت نعت ځي هر چا کوږ په کور خوږ

چه ځي زړه د عاشق په غم آباد کړ
 خوار عاشق بيا له معشوقه طلب واکړ
 په جواب کي معشوق هيس ورته ووه
 فلک تاغوندي ډير خلق نامراد کړ
 زليځي په خوب کي مخ د يوسف وليد
 په کالونو ځي له هجره داد فریاد کړ
 عاقبت ځي د هجران پيال تر ځلي شو
 تند ځي خیر ځي په شیرین پیس فرهاد کړ
 خو ملوک د بنا پیری ځي جمال وکوت
 نور ځي کور د باد شاهی په مخ د باد کړ
 په خام عقل دیدن غواړي له خوابو
 کوم عاشق ځي له وصاله خاطر شاد کړ
 بې مبري د عشق طامع ستا په وفکر
 قنبر کله په وفا ستا اعتقاد کړ

ستا د غم ژړا د سترگو آښه راسره يوب
 پو يو تم بې تابه چمې تابه راسره يوب
 ستا مستو کا تو ته چه مالاف د جمعيت
 تل ئې جمعيت ستا د حساب راسره يوب
 کړمه تسلي کوند ئې په خوب کي ئې مخ وني
 هسې کار ئې وکړ چه ئې خوب داسره يوب
 اور د ستا د مينې چه زما په خاطر بل شې
 حکم رقيبانو زړه کباب راسره يوب
 ما چه محبت له نوره خلقه په حجاب
 مينې په شتاب ئې غم حجاب راسره يوب
 کړه چه رحمان مهست سوال د غزل و
 دا بشکله غزل ئې په جواب راسره يوب
 ما قنبر علي د ثواب فکر کړ په عشق کي
 دا ثواب ئې هجر په ثواب راسره يوب

چه ځي نشوم مشرف له قدمبوس
 ځله ځي ډکه شوه له گردۀ افسوس
 د فراق نامه ځي و کښله په وښکیو
 که د خوښه جدا ئی وی پکښه وس
 عار د کونو ځي دیدن په پښوروان شي
 د دلبر و د دیدن چلونۀ یوس
 د دنیا بڼا دی د غم سره یوځای ده
 که کل هسۀ اغزی لوی پلوس
 که د وصل حاصل نه لره قنبر
 د پۀ په خیال کښۀ یار د وصل زلفوبوس

تفاوت د خوی لری کس و ماکس
 خه نسبت لوی هماغه سره مکی
 په خلقت او بال و پرکه مساوی کادی
 د شاهین د باز خوی نه وی د کورس
 که نه زړه کینه تجلی د نور جلوه کړه
 که سینه نه زنبور خانه شی د شوش
 عشق عطا د چرخه په چاوتو
 په تالاش نه کله موی بوالهوس
 که په قدر نه خوک پوه شی لوی نعمت
 چه په یاد نه خدا نه تیریزی هر نفس
 په حضور د زړه طاعت در و گوهری
 بے حضور بندگی ده لکه جس
 دیو نه جو نه بار آب غم اخلی
 په یوه بناخ کینه گل وی هم خار و خس
 ناشکری د هر بنده د خان تاوان د
 چه بدله من سلوا کا په عدس
 په معنی کینه کس ته یو اشارت بس د
 د ناکس غوږ و نه کله اوری بس

په خورۀ بار دکتا بو نو ا شر منکره
په دا خۀ شی که ه پتې کرې په اطلس
په بنه خوئی له خلقه زیست کو قنبرګا!
که خدا ئه در که د نیکه د سترس

۵۹

د الله د ذات له نوره لرې سړي ستون هس
لکه امر د قدرت شو په گن فيكون هس
د احد او د احمد ترميانه يويم تفاوتي
ميم سرات د کائنات د دې ميم دې مضمون هس
د علي د او د علي په ميان کيې فرق د لفظي نشه
لکه عين د قدرت چه لري سیر د سکون هس
فاطمه د نور سراج د لا دشکات مېکا د جاج کا
په معنی د نور سراج د لا د جنون خاتون هس
نور د نور په لور طلوع کا سر د سر په لور رجوع کا
دهن خلعت ندغون د حسين دې د گلگون هس
پنجتن پاک دوا زده امام دې د اسلام دار السلام
د قدرت په کارخانه کيې لکه دړي مکنون هس
هر يو بليت زړه په خلوت ولا د نجف کچ دولت
تن په حکم د شاکه ووت له دونه يرو بېس

د یوان قنبر علی

محبت ۛ په علی ضرور ځړېا یقین ۛ په ولی ځ
 ایښه ماله یکدلی ځی سر فعال په زنگون ۛ
 خورا غلې په عالم یم د فراق په وینکوښ یم
 د قنبر علی پچائې به نه وی بل یو محزون ۛ
 په دافکر د قنبر علی د چا علم سیر
 انور شاه په حکم راغی دا غزل په قانون ۛ

ۛۛۛ (ۛۛ) ۛۛۛ

که نه مات کړی د هوا او د هوس لاس
 وږه نه نیسي ولاس ته د ناکس لاس
 د ناکس ولاس ته لاس مه نیسه وروځ
 چه دا ښه پخپل ځان وی پشی و پس لاس
 لکه نعل په ښه خوږی غسل پیدا کړي
 په گندگي آلوده نه لکه مکس لاس
 حسنا د عمل اجر یو په لس دے
 نیکی کړه چه خدای د نیسي یو په لس لاس
 په دنیا کیښه چه طاعت د خدای څوک نکا
 عاقبت به په حسرت منډی عیث لاس

له گل د قلمی نسخه

قناعت صبر تو بڼه د آخرت کرکه
 د یقین په قوت مات کا د وسواس لاس
 لاس په لاس هغه خوانان له جودو کر
 چه بے پاک په طهارت وی له آس لاس
 هر نفس د مولا ذکر کرکه قنبره!
 خوله تانه کوتا که نه وی د نفس لاس
 ید الله فوق ایديهم سند کر
 د قنبرعلي دے بس دامقد لاس

۶۱

که بادشاه د دین په تخت و کاجلو
 ظالمان په له خپل خانه شی مایوس
 چه مهدی د عدالت په مسند کښی
 په فریاد به شی مظلوم د آه خروس
 انتقام به د مظلوم له ظالم واخلي
 په هوس به رقص کا د عرش طاؤس
 په خدمت به حاضر د دین ارکان شی
 تیر شو دیر خه بزگان د هراوس

د لفظ "هوس" معلومیدي

اصطفا به په عالم شي سره جمع
مدینه وله عراق و هم له طوس
په سزا به گرفتار اهل خلل شي
په جهان به شي تازه د دين ناموس
چه قنبرعلي د مدح در نشا كره
لب په لب شوبيا د فكر په عاوس
چه نظر په نوراني مخ د انور كا
منور به شي د ذره بيت له قدوس
د قنبرعلي نظر شاه په جال دے
جباب كله شي د شمع په فانوس

كه حان و باسه د طمع د لباس
د مقصود شاهد به ونيسه په لاس
په دا طمع كېنه حاصل خه د هېڅ نشته
د سوسه دى په صورت كېنه د خاس
كه د عشق د مسيحا د سرېكار شي
مرد د دل به د زند كره له انقاس
د جهان په خرابه مهمان خانه كېنه
خوك به خه خورې د نسكو د فك له طاس

بے نصيبه تلاش هېڅ فائده نه کا
 که څوک شی رفیق له خضر له الیاس
 په هر کا د کینې توکل در سره بویه
 چه نجات در ته حاصل شی له وسواس
 که په هنج د قناعت رسیدے نشے
 لاس کوتا کبره د حاجت له التماس
 چه مایه د قناعت در سره نه وی
 در په درگرهی د حرص له افلاس
 په خلعت که در جتے سرفراز کو
 امید وار قنبر علی له حق شناس

۶۳

کله حسن و دریدے شی د بلفیش
 بارے ستا د حسن نه لوی نجینیس
 خط و خال د حور و ستاله خط و خال د
 د و مړه فرق له خانه ولا ستا عکس
 ستا حرم دے زما حائے در قیب نه دے
 په جنت کینے دخل نشته د ابلیس
 ستاله قد له قامت سره به سم وی
 که عصا را وړی موسی خلعت ادریش

که خوبان د جهان تول شی دره جمع
 داستا حسن دے په وار وکینه رئیس
 افلاطون به په حیرت په خم کینه کنبینی
 که پیداشی ستا د مخ ارسطالیس
 خوب خندا ۛ نور له هچا سره نشی
 خوک چه ستاله هجسته شی انیس
 ستا د حسن صفت خوقنبر علی کره
 قدرت کاتب کنبلی خوش نویس
 که قنبر علی یو ځل سرفراز کره
 نوریه شی مدام له خضره همایس

۱ افلاطون به خیریت په خم کینه کنبینی (رقلمی نسخه)
 ۲ نسخه کینه "که وقی" د ۵ -

چه خبر شستم دَساق دَخَمَ له جوش
 په ما هم خه کرم وکړه څه فرو ش
 یو د جام د میوه له ساقی را کړه
 چه د ماغ څه فی خالی له خام هوش
 ابدی ژوندون موند څه ستالجا
 د پیغام څه سحر بیا موند له سروش
 دے رنځور ذره څه دے هغه شراب ورکا
 چه څه یو خاڅکۍ اثر لوی له نوش
 د نفاق د عالم د هده به معلوم ش
 که جواب له مخه واخه خرقه پوش
 معنوی حساب څه نه واخست له بیان
 چه څه ژبه د سوسن لیده خاموش
 په تحقیق قنبر علی د ساغلام د
 د خدمت حلقه څه زیب کوی کوش

له په متن کچه د "شم" پځای "ش" کینلې ده.

ستا بيلتون کړه راته هسه بلا پيش
 چه ئې پيشه کړه د مرگ روو نه خو پيش
 له پيزوانه چه ته چين په جين راوړه
 نور عالم ئې خرنک نه ژاري له نيش
 دورانديش خاطر ې عشق کوتاه انديش
 پروانه لري له عقله دورانديش
 د آشنا د خوب ولبو صفت خو کړه
 په کش خيال ې ژبه ووتنه له سرش
 که د کيف د خونخواري وي خه کم شو
 راشه بيا ې د خاطر ونيسه پيش
 د قنبر علي گفتار چه لذیذ نه دے
 باره زړه ئې نه سهيږي کالمونيش
 دا جواب قنبر علي هميد د غفلت کړ
 نکړي هېچ راباندې يار د بهر پيش

ذرہ ہے بیابانِ فکر پہ دریاب شُ
 کہ ہر باب لہ اولو العلم اولوالالباب شُ
 اولو العلم اولوالالباب دوازده امام کا
 چہ عارف ہے نہ پہلے علم و کتاب شُ
 معنوی کتاب خجلا حیرانی دے
 جاہلا نوروں خیل جہل حجاب شُ
 مؤہمت سے دریا ہندو ستر کو نور دے
 منافق پہ ستر گور و نالکے حجاب شُ
 پہ پیام رکوع سجود ہفت پوہی پی
 چہ حاضر و شاہ دُور ہو پہ محراب شُ
 خواہ مخواہ بہتے خواب دروئی لہ ستر کو
 چہ ہے زہرہ دُھبت پہ اود کیاب شُ
 دُقبیر علی غزل نشا صفت دے
 ہریو حریفے معنوی درخوش آب شُ

چه داخل شوم د ساقی په میخانه کېږه
 دیار مخ څه د کیدو په پیمانه کېږه
 وټس ځه کینج د مینه پټ ساتم لمخلفه
 مدام پروت یم یار د غم په ویرانه کېږه
 تل کرم د تل د وټس کوله فراقه
 که د وصل ویش وای په دردانه کېږه
 د ارواح مارغه څه تل بهانه کلنېږه
 زلفو بند گرد دیدن په آستانه کېږه
 د دنیا له خلقت دا هم غنیمت ده
 چه دیار نامه راوړی په افسانه کېږه
 شمعرو به د لسوزی ورباندې رکا
 که د صبر طاقت وی په پروانه کېږه
 معنی خوش نوارا شه خدای د پاره
 سوز و ساز راوړه د عشق په ترانه کېږه
 یار د خیال مارغه که راشی چرچر
 ځای به ورکرم د ذره په آشیانه کېږه
 د هجران علاج په خه قنبر علی کا
 چه اخلاص ته وی په زړه د جنانه کېږه

دیار نامه راوړی
 په افسانه کېږه
 م

خداي نفيب زما د عشق کړه قست په حواله کې
 ورس په غه معاذرت کړم و اقرار په قبا له کې
 فرشتو غه خميره کړه د صورت خاوره لږمه
 حکه خپل ژوندان زه و نیم یار و لېو په پیا له کې
 کو ندی درد و نېت په پلاس راشی دوفه خلقه
 په دے نیت په حان لاهو کړ پیا د وښک په پیا له کې
 ستا په وصل کې د هجر نکره په معلوم په
 لکه خار چه را و و و د حلوا په نواله کنه
 خو ژوند په پو دنیا کړم د خلاصه نیت نشته
 چه په یو خله زړه بند شو ستا د لفر په جاله
 توبه وین په د زړه دکاکه په کسی د مستر کو
 عکس په ستا د مخ خانو ن د کوه اغونه پ لاله کې
 دا جواب قنیر هغه کله چه محمد الحمید وکړ
 خط په مخ د منم راغی کسپو د شو په حاله

چه ظهور و کا آفتاب د مخ شمع
 تفرقه پر یوځي د ستور و په اجماع
 په اسرار د نور اسماء مطلق انور
 په خیر له علمه څه لوی اطلاع
 په خلاف د بزرگۍ د دعوه نشي
 سامع بویه د اسرار په استماع
 چه د خدا په درلوی کړا نو باطل د
 که سر لور وړی د کثرت لمار تفاع
 د مخترو منوب و نه په جوره
 بهود د بده میوه کا څو طماع
 دا هر د وځي و نه د سوود پانځي
 د هر چا د میراث خپله افغان
 له واحد شجره نور ستر ظهور وی
 نور عالم د مختلف انواع انواع
 په قنبر علی قطره انور شاه د
 مدح گوښه د مرتضی شاه تبحر

چه په زړه د خفی ذکر شی سباح
 هغه کس به وی د کل عالم جامع
 له هغه بندۀ راضی پروردگار دے
 چه مدام دے په درگاه د حق خاضع
 چه سجده په خضوع او په خضوع کا
 د یقین نمرے د زړه په ملک طالع
 گاه د عشق دیوسف خریداری کا
 گاه مالک د زړه په حسن شی پانچ
 گاه الف شی کا لام شی کله هشی
 گاه قایم گاه ساجد گاه راکح
 شفاعت به د صالح و طالح و کړه
 که په زړه کینه شی د نیک و بد شمع
 چه شرافت د خدای کا له اخلاصه
 حمد و نعت مدح دی د حان نافع
 آئینه به ھے د زړه صفائی و اخلی
 که تل فکر په صفت کا د صانع
 د قربت مقام له غیب د هغه کس د
 چه د خدای په لوح خاضع وی هم خاشع

خدا ځي په لاس کښي په قدرت آدم خير کړ
 له سجدې ځي کړ ابلېس څو بر مانع
 چلې ځان کړ لور جيم د حق له لارې
 تابان ځي دى دوزخ و ته راجع
 د قنبر علي طالب د هغه کس يېم
 چه عيښي، خضر، الياس، ځي دى تابع
 د قنبر علي درخواست له خدا يې د
 چه پخپل نصيب راضي يم هم قلخ

۷۱

چه وجد نه لري په شمع د سماع
 هغه نه لري د ذوق و شوق متاع
 چه په عشق له خپله خوره شي بېخوده
 په هغو د محبت حکم مطاع
 عشق د نفس له خاصيته مبراده
 مقدس خمير ځي پاک د ځي له جباع
 فوازان د عشق له شوقه پيدا کيږي
 د مريم پشان جدا لري اوضاع

له تابع رقلی نځه

په عالی مقام د عشق رسیدگان دی
 ورک دے عقل ئے عاجز له ارتفاع
 چه د عشق همائے په اوج د قدس قرشی
 پاتے شی په زبکے عقل خام طبع کا
 له فانی سره سلوک د عشق با مقصد
 مسکین یتیم کاندی له یو یو صاع
 په اسیر باندے عطا و خیل طعام کا
 د محبوب عاشق غم نہ کالہ او جاع
 چه د عقل لوئے دفتر فرد باطل کا
 حقہ عجب علم لوی د عشق مصراع
 چه قنبر علی د مدح گوهر راؤ پرو
 د عشق تاج ئے کر پر شالہ شجاع

اے په ذات د امانت د نور چواغ
 رسالت و اخست کمال ستاله ايلاغ
 چه د ستاد ذات صفات پيژبه و ايم
 د طوبی عطري بوئی کړله د ماع
 دا د شاه فضل کرم دے که ټي نوش کړم
 د کوثر ياد د مدح له ايلاغ
 اختلاف د سلوک له لارے نه کا
 هغه سترگه چه فناوی له مازاغ
 شاه له مهره مے کل داغ په خاطر کړ
 لا علاج مرض صحت مومي له داغ
 د قنبر علي چه د بينک په مخ و وړي
 دا اثر دے د زخمی زړه له سراغ
 همه واره عنايت د انور شاه دے
 چه ټي مدح کل را وړم د زکيا

چه د یار په چمن خط راغی ملفوف
 شوم حیران په سر نامه د هر جروف
 د دغه خط په مطالع رسیده گران دی
 دلته نه رسی د هر سړی وقوف
 له باریک خط مضمون هسے معلومیری
 د یار حسن دے په دا صفت موصوف
 دا په دور د قبر هاله پیدا شو
 یا که مخ د مهر و نیو کسوف
 د قلم کیت فریاد راته دا و کړه
 چه عنان د عزیمت کړه تر معطوف
 چوے نه وی چه د زبانه سرد پر غوغاشی
 هر جوهر د دے خط سرد سیوف
 زبانه مے هم له دے کلامه عبرت وخت
 ویلے بس کانونر دغه ذکر موقوف
 په شیشه خائے د کالنی گذارم کړه
 په یو لکه گذار به مات کړے سل ظروف
 حسن خط د یار هم د خدائے په امن
 د بند لقصیر که عفو کړه دؤف
 د قبر له دے کلامه غمنا دا دے
 چه همت کاندی د طبیع پر مصروف

چه د عدل توره و وحي له غلاف
 ملك به خلاص كا دستم له اختلاف
 زنگ د ظلم چه په زړه د جهان پر وته
 په صيقل به د انصاف كا سينه صاف
 چه سراج د دين ظاهر په بيت الله شي
 مومنان به شي په جمع له اطراف
 ظالمان به سزا بيا مومي د ظلم
 مظلومان به سرفراز شي له انصاف
 چه آفتاب د امامت شعاع پيدا كا
 درست جهان به نوراني كا قاف ترقان
 د يمين اصحاب به بيل كا له شماله
 چه ساقی د نور جلوه كا له اعلا ف
 د طولي د كلوه دار به كره تر غاړه
 كل حوران د مومنانو له ذفاف
 هر مقصود به د قنبر علي حاصل شي
 چه ژريزي د حسين له طواف
 خداوند! په حرمت د شاه حسين
 شاه په مخ كښي د قنبر كناه كرمعا

د دلبر د جدائی په له پسې ک
 شکوفه شې په بهار کې سینچاک
 چه په زهر د هېوان تر حلقه تیر شي
 صحت مومي بیا د وصل له تریاک
 چه غنچه کله ورق ورق جد شي
 نور د وحي د اختیار واک له واک
 درسته شپه په په ژړا شي شبنم ستره
 چه خبر شي د بلبل له دے تپاک
 د بلبل په زړه هاله شي لېسې
 چه د گل خهره آلوده وي له خاک
 آه فریاد ورته د زړه له سوزه وکا
 چه په خه حال شوې اے گلې، میناک
 گل د حال په ژبه وویل بلبل ته
 دا په حال دے چه خوک وحي له لوراک
 کل مقصود په خپل زړه گفت و شنید
 چه په تل خهره په وینکيودا میناک
 د قنبر علي غزل د بلبل نه دے
 نور کلونه چه پراته وي له خاشاک

ستاد مخ په ورق زيب کا عرق رک رک
 که تخمق دے دکلاب په ورق رک رک
 که شربت د وصال را کرے گوندے دوشم
 په صورت کینے گرچی رمق رک رک
 مدرس چه ستاد حسن په درس راشی
 مهر توے کا په ورق د سبق رک رک
 د مخ نمر وة په مغرب د زلفو پت کړ
 خرگندینې ما به نوله شفق رک رک
 د خوبانو په بازار کینے بیا موندنې
 د دیدن روغن د زړه په طبق رک رک
 گوندے وی چه ه قبضه پلاس کینے واخلی
 په دانت د مېویناخ شه ابق رک رک
 د قنبر علی په زړه مهر د سترگو
 نود کالکه سم گل کینے ابرق رک رک

چه دیار جدائی تیره شی تر تا نک
 خود ز ربه غواړی د غم په زانگو زانگ
 چه د وصل صبح دم کمریوان پاره کا
 مشتاقان نه وی محتاج د چرک له بانگ
 د وصال په پچاؤ پرو باندے پر محکې پې
 چه تر غوږه تیره وی د هجو کا نک
 په صورت سیرت هر شے جدا جدائی
 د طوطی شبا هت بیل دے له چلانگ
 په حوائی د نه تلاش دریاضت کړو
 په خوا هس د زړه تپتیر ی تانده خانگ
 په صراط یو ساعت معطلی نشی
 که د یار تینک کړی دریاضت له تانگ
 د قنبر علی هوار گفتار شیرین دے
 د انا یان پسند وی قدم له دانگ

خوچه نکرې د خپل زړه معرکه بوک
 بیا به نه موږ نجات د غم له سوک
 عاقبت به غه اصلی وطن ته دروسم
 په پردی وطن به څوک کوی استوگ
 دربانان به د رکلا وټه پرې نږدوی
 خوچه نه ووی جوگی د زړه له جوک
 که د زړه غاړه څه کوب صورت د شم
 د صورت کبی د غم په تیشه توک
 ماوږ کله به مقصود د ده حاصل کړ
 په خندا ټی راته وویل چه هوک
 د قنبر علی کلام حکله رښین شو
 د گفتار خواب ټی بیا موند له څوک

د یوین قنبر علی

له هوکا (اندو)

چه په وښکوشوه د سترگولن تنگ
 زړه په وینو څه شوه له کلرنگ
 په بڼه خوئی و بے خوی و اثر نه وی
 چه د زړه پریوچی د مینه له کرنگ
 هغه کله په مهجور و حساب یی ی
 چه په خوب کښه وینی ستا بشر خوشرنگ
 خال د ټیک په سیوری ناست زه حیران یی
 د اکډ چا پریښوده د شاه تر خنک؟
 حال په پټه خله د حال په ژبه والی
 د شاهانو التفات وی له ملنگ
 که په دے د با ورشی بل دلیل دے
 شمع تل وی همنشین له پتنگ
 د پتنگ و هاله شمع و ته ویرشی
 چه حان اچوی و او روت بے درنگ
 د بیل او د بورا په حال نظر کړه
 که دے سرکا څوک میدا د عشق له لږک
 د کلزار له محبت به وانه و وری
 که په زړه و خوری زرغشی له خدنگ

دُخو بانو په بازار هغه سودا کا
 چه سودا داخلې په سرودوئی له ننگ
 دیار مخ به پکېښه شته وینې قنبره
 چه د زړه اینه دلانده شی له زنگ
 اے قنبر علی دیدن به ورونه شی
 که د زړه خلاص شی د مچر له ننگ

۸۰

چه عشق راشی په جابه و جلال د عقل
 وړی ټی مخ ته آئینه جمال د عقل
 لکه عشق چه خدا ټی پیداکړې مانده
 هسه نیسته په عالم مثال د عقل
 چه د عشق په مچراکړی وچې شونې
 عاقبت به نوشی کا جام زلال د عقل
 هر چه زهر هلاهل د مچر و خوری
 شفا کله مو می بے وصال د عقل
 که هر خود عشق په حال صاحب جمال
 خوا خبر به شی کو یا په قال د عقل
 که جلوه د عشق له نوره په مخ پر یو می
 حسن کا نبالست په خدا و خال د عقل

په کمال به ورسم د خدائے په حکم
 چه مرید زه په یقین د کامل پیریم
 کامل پیر دے انور شاع صاحب باور کړ
 زه قنبر علی ئے حکم د ایتکیر یم
 په دغو کونو آزاده قنبر علی دے
 چه بندی د شاع دینے په زنجیرو

۸۲

ابتداء یم په نامه دلا د قدیم
 ولے اول آخر موجود ذات کریم
 د الله اسم دے ذات د همه اسمو
 د صفات نوم یم رحمان دے هم رحیم
 د صفات له موج ئے کل عالم پیدا کړه
 کاف و نون ئے دے مظهر د هر عدیم
 امانت ئے عرض په ارض و سموات کړه
 په برداشت ئے طاعت نه راوړه سقیم
 په انسان د امانت محبت زود شه
 په اختیار ئے کړه قبول په دیر تعظیم

له قرآن پاک کښه الله پاک فرمائی: چه هغه د خه خیر اراده وکړی. یا د کوم کار
 فیصله وکړی. وده د وائی وکړی. (دوشه) نو وشی.

خلیفه د خلافت په مسند کې ناست
 عقل کل ؤ شه د زړه په ملک ندیم
 د آدم صورت ؤ روح کړله قدرت
 سرتړپا یې جوړ د مکې له ادیم
 ملائکو ته ؤ امر د سجود کړ
 د ابرو سر په سجو د کینوۀ په تسلیم
 یوناردی ابلیس انکار ورځینی وکړ
 هغه دم له هغه درۀ شه رجیم
 سرفراز ؤ په وَلَقَدْ کَرَّمْنَا کُرُو
 شه آدم د نبوت په تخت مقیم
 نوح نبی ته ؤ زر کاله عمر ورکړو
 د طوفان له موج ؤ وساته سلیم
 انبیاء و اصفیا په هر ایام وو
 په خلیل ؤ نام آ ورکړه ابراهیم
 چه قربان ؤ خپل فرزند بخدۀ پنام کړو
 خدا ؤ عطا کړ په خلیل اجر عظیم
 په معنی بڅۀ معدن د انبیاء کړو
 معرفت ؤ موندۀ فی قَلْبِ سَلِیم
 و موسیٰ ته ؤ په طور د نور ظهور و
 سرفراز شه په کلام د رب کلیم

په عصائے جلوة کړید بیضا حیره
 نورے وروسته په لوری د غلیم
 له حشمه ۛ فرعون غرق په بیم کړه
 د کلیم له زړه ۛ درک کړو خوف و بیم
 سلیمان ۛ د داؤد قائم مقام کړو
 چه هرگز نه وه محتاج د زرو و بیم
 صلاح کارے آصف ابن برخیا کړو
 د بلقیس تخت ۛ حاضر کړه په تکریم
 زکریا ته ۛ یحییٰ فرزند عطا کړو
 چه ۛ زړه د خدا ۛ له ترسه و وحلم
 د مریم په گریوانه ۛ عیسیٰ پو کړه
 له روح الامین ۛ واخسته شمیم
 په هغه شمیم ۛ مړے د غولو
 افتخار ۛ وه د فقر په کلیم
 دس قلم په سر منزل د مطلب راغ
 بیا د زړه په باغ تازه راغ نسیم
 دا همه غرض د نور و سر ظهور وه
 د لولاک په معنی زړه کا مستقیم
 د هاتف ندا دا هسه راته و شوه
 چه دا علم دے له حق درته تعلیم

دَ قَآن پِه آیا تو نو فہم وُ کُرو
 پِه دا فہم کینے دہ نفع دَ فہیم
 اے قنبر علی دغہ علم لدون د
 خوک موند لے شی داعین ولام ویم
 کھٹے مدح دَ قنبر علی تو خود شی
 وضوانان بہٹے داخل کا پہ فہیم
 انور شالا صاحب دَ مہرلہ دولہ
 دَ قنبر علی مقام بیت الحریم
 کہ دَا نور خوک سلطنت پہ زروسیم
 دے قنبر علی سلطان شعر پہ اقلیم
 کہ پوہننہ طالبان دے غزل
 منتظم شوے فی احسن تقویم

کہ خبر فے د قالہ لہ احترام
 د کاذب وینا بہ وکھنے حرام
 بشارت پہ نبی من جَاءَ بِالصِّدْقِ
 صدقہ بہ اشارت وی لہ امام
 د رسول کلام د حق لہ معرفت د
 د جاہل وینا من یُحْنِي الْعِظَامَ
 د کامل خبرہ بند دہ زبرکہ پہ سرکے
 چہ مذکور کالہ صلوٰۃ ولہ صیام
 د کلام و حقیقت وتہ ے نظر کا
 ہیسے نہ چہ بل کمان و کہے اے خام
 د قنبر علی د زبرکہ یقین حاصل شی
 چہ ے ے نوش کرہ د حقیقت لجام

محبوبه چه وړبل خود کاندې پوهیږم
 اور به بل د چا په کور کاندې پوهیږم
 درست جهان به په په تور سلامت تور کا
 که را پورے د عشق تور کاندې پوهیږم
 سمندر پشان د اور په میان کښه پائی
 چه د چا په کور بل اور کاندې پوهیږم
 په سپین مخ به صد هزار جهان آباد کا
 که خراب ۛ زړه لاهو کاندې پوهیږم
 په کریوان به ۛ خرمن کل د چمن کا
 که پر ۛ کله د وړ وحو لو کاندې پوهیږم
 چه د عشق په خطرناکے لارے درومی
 په ژړا به پلاوړو مور کاندې پوهیږم
 د غمزوله تور ۛ کله بجات مومی
 که فلک په سر نسکور کاندې پوهیږم
 چه د عشق بے بهاد د ریتیم غواړی
 خان به د و ب په آب شور کاندې پوهیږم
 یار د مخ په شکل کل په چمن نیشته
 کل به حسن ۛ پور کاندې پوهیږم
 د عبدالقادر جواب تنبر علی کا
 "یار ۛ تلہ د باغ په لور کاندې پوهیږم"

د تنبر علی (نسخه)

چہ مے ستر کے پہ ڈرا ژراشی نمنم
 د خاطر غبار مے شی ورسره کم کم
 دیار ستر کے مے دم کوی له سترگو
 لکه کا چہ غزالان له میودم دم دم
 تورو زلفو مار خور لی نہ کر غیری
 کہ پہ دم د مسیحا دمیری دم دم
 کر مے کر مے د فراق و بنکے بھیری
 کہ د صبر پہ خلہ وایم ورتہ زم زم
 سرو قد کہ ہر خو پور تہ پور تہ کیبری
 ستالہ قد ولہ قامتہ نہ وی سم سم
 غم د ہجرتہ طاقت د غمخور نیستہ
 خہ بہ خوری ز ما غمخودی دغہ غم غم
 طولانی کلام سامع تہ ملال پینی کر
 نیسہ اے قنبر علی د غزل تم تم
 د زرہ ستر کے د قنبر علی له شوقہ
 دیار خیال تہ والی بربرداشہ جم جم

زه چه مدح منقبت د بو تراب کرم
 ې بايد چه له هر حرف تصنيف ککې کرم
 نه خطا ې تر خله د واته غلط شوم
 په گريوان کې غونگ پت نور د آفتاب کرم
 د مولا مدح محيط زړه ې شيشه ده
 په شيشه کې به حائے غونگه دريا بکرم
 که ورق لکه کاغذ ارض و سماش
 مرکب ې د تما ې د نيا آب کرم
 لکه خا حکی د شبنم د گل په پاڼو
 يا په مخ د محيط حائے لکه جاب کرم
 حد پايان د شاه د مدح معلوم نه د
 پياد کا عقل که د بحر په پاياب کرم
 زه د نياز په زمکه سر په سجد کيرم
 چه ې زه حاضر د وره خو په مهربان کرم
 که د فکر نظر و کرم دے اشعار نه
 د شاه مدح منقبت په انتخاب کرم
 انور شاه صاحب ارشاد راوته وکړه
 زه قنبر علي شاد اولوالباب کرم

که زېره مند د خو بانو په نکاه کړم
 په هغه نکاه له سوزه د زړه آه کړم
 کاه له خله کاه له سترگو وینې دوی
 چه دیار له غمه ښکته پورته ساه کړم
 داز د مینه که هرڅو ساتم له خلقه
 په گریوان کښه د نمرغ خرنګ پناه کړم
 لب دیار آب حیات دی نه موم
 د زلفینو په ظلمات کښه مگړه کړم
 چه مې پریوتم په چاه زخندان کښه
 حکم حکم مې صاحب د عز وجاه کړم
 که د وصل په بهار مې تازه کل ووم
 د هجران په وار مې وچ لکه کښه کړم
 منت یار دیار د سر ولبوله خیال مې
 په اسرار مې د غنچه دهان آگاه کړم
 مدعا مې په زړه ستا د مخ دیدن دے
 و در کاه ته که لاس پورته سحر کاه کړم
 ره قنبر علی د فکر له دولته
 ستا د در په خاډو غزلک شاه کړم

چہ دَ چا پہ محبت صافہ سینہ وی
دَ ہخولہ زہرہؑ یکسو کبرکینہ وی
پہ ساحل بہ دَ مراد وی رسیدے
چہ خوک ناست دَ حضرت نوحؑ پہ سفینہ وی
دَ ہقہؑ پہ منزلت بہ خدائے پوہیری
چہ مشہور پہ حدیث باب المدینہ وی
حقیقت دَ شش جہت ورتہ معلوم وی
چہ دَ خدائے پہ یادے پاکہ آئینہ وی
دَ خلاف جنود بہ زرنیست و نابود کا
چہ لہ چا سرہ تابوت سکینہ وی
لہ ہغو سرہ دَ چا برابر یشتہ
چہ ے سیر تر لا ہوتہ شبیینہ وی
پہ فرمان ے حق باطل و بلہ جدائی
چہ ے اسم اعظم نقش پہ نگینہ وی
پہ مشکات حقیقت کہ نظر و تہرے
دَ مصباح بہ ے زجاج ابکینہ وی
عاقبت بہ ے تمام صورت پہ داغ کا
چا چہ ایسے پہ دُنیا کہنے خزینہ وی

هسه نه چه له خپل زړه ټپه بند والي
دا دليل به په قرآن كې د يرينه وي
كه منصف عالم نظر د انصاف وكا
د قنبر علي غزل با قرينه وي
د قنبر علي غزل به خود رگين وي
چه هر حرف ته زړه ټپه وينورگينه وي

۸۹

نقش ټپه د زړه ټپه مصحف زلفه د دلبړي
خال و خط ټپه مخ ديار نقطه زير و زبر دي
خط ديار ټپه مخ پيدا شي زړه ورته حيران
خه عجب پيدا ټپه صيقل تور ټپه جوهر دي
وښكه ټپه له سترگو سيرة و ټپه مخ ددوي
يا كه نثار كړي كان د زړه لعل و كوه دي
نوم د عشق آخلي ټپه مطلب ټپه خبر دي
تو ټپه د ملاكو ټپه د الار كې بل دي
يو طرف ټپه وښكه زړه و كاري بل اهو
خړنگه برعكس يو ټپه شو خشك و توي

له په دغه ردیف او قافیہ وړاندې یو بل غزل هم شته - :

دودچه د آه کابدم په خوتاب د نږه رښکين وي
 سره په وينورنگ شفق په داشام و سحر دی
 خوچه توبه وم و ښکې مانع مشه نامح!
 دا په عاشقي کښه د عاشقو برگ و بوي
 لا د عاشقي په صراط المستقيم ده
 ايښی قد مونه په هغه لاره قنبر دی
 دا جواب قنبر له جان د ده غزل کا
 "زلفي دله د پير درازی پايه ماشروي"

په سحر د ستور و سره سترگه ځليږي
 لکه شمع په فانوس د شب بليږي
 په ورق د نيلوفر د گل عوق دی
 که تښه د شبنم و ښکې دی تليږي
 ستا وړيل چه د وړيل په ښه اوږيل کړي
 شمس قر د سره ټيکونه دی نما ټيږي
 ستا په چالا ز نځدان طناب د زلفو
 د پيژوان په خرڅ د د وړولې خرڅيږي

آئینه په مخ د مخ د نمر له تاوه
 له د خساره د گلاب عرق تخمیری
 وسیع ملک د زړه ستاد مخ له سوزه
 په نری لختی د وینکو درست بهیری
 په ژړا د زړه کی هیڅ سود و نشو
 د کباب په نم د اور لمبه هسکیری
 لعل و دریه و ژړا باند د نثار کرم
 په خندا که د یار سره شونډه سکیږي
 د قنبر دانا خیز شعر به کره شی
 که د حسن په بازار د وچلیږي

۹۲

چه په اسم د الله د ابتدا شی
 په هغه کار برکت د خدای پیدا شی
 په معنی د حمان رازق د خاص و علم د
 درجیم اسم خاصانوته و فاشی
 قل هو الله احد ذات توحید د
 بیا په الله القمد د تولا شی
 کم یلد و لم یولد و نه نظر کره
 نه له چاپیدانه خو کله ده پیدا شی

نه مے اصل نه مے کف له چاسره ده
 وکلم یکن له کفو به انتها شی
 د احدى کانکی حساب مے نیسته
 د احدى صفت په ارضو په سماشی
 د وحدت په آئینه تماشه و کا
 نورد سیر له عین جام جهان ماشی
 د لولاک حقیقت وار لا ظاهر د
 په باطن کینه د عارف سترگه بیناشی
 انور شاه صاحب په جمیع به روان شم
 د محشر په ورځ چه می وار لا مویاشی

۹۲

چه کلرخ روان په سیل د چمن شی
 له هوسه هر یوکل په شکفتن شی
 لاله فرش د لار مے کره خیل ورقونه
 گوند مے لر مے داغونه د بدن شی
 په صفت باند مے داستا چه گویا نشوه
 تر مے گویا به کله ژبه د سوسن شی
 بینائی به د نرگس د سترگو وشی
 که مے بوئی تر دماغ ستا د پیرهن شی
 چه نسیم د یار له زلفو شمیم راوړی
 خه پوښتنه به د مینکو د ختن شی

په رښتيا به زه د عشق شهيد هاله شم
که د يار د کوټو ځا وره م کفن شي
تښج د نقر الله قبر علي کر
چه م زلف په پين مخ فکون شي

۹۳

خود خال و خط له مخ د منم شي
په صاف حسن په جرأت د قلم شي
هغه څوک د مېه د عشق په باب قدري
چه د ستا په محبت مقدم شي
محبت آب حیات دی په صورت کې
چه گذر م په ظلمات د عدم شي
لکه آب چه ستا په لبو کې لید شي
هغه آب لید شي په جام کې د جم شي
کل د کل په سترگو پر یوه چه کل شي
که د ستا د کل د خسار و ته لم شي

له شاعر محبوب ته واي چه گل که ستا د گل غونډه د خسار
ته د دیراد به تیت شي - نو خدا م د د هغه په سترگو کې کله
اوکړي - چه مریعنی ځا وره شي - ډ

په هغو د مسیحا دم اثر نه کا
 خوژوندی د ستا د لېو په دم نشی
 ساو قد که هر خو پورته پورته کېږي
 ستا د قد سره به هېره سم نشی
 آب د گل د وچي کله خیر اخلي
 چه د مینه په او بوسه نښه نشی
 روایت مساوی نه وی له آینه
 کتابت سره تفسیر د رقم نشی
 داستا حسن له هر حسنه منزله ده
 هر کودک به مسیح ابن مریم نشی
 نا محرم به تر هغه ساعت پلې شي
 چه داخل قنبر علی په حرم نشی
 شاه د حسن مدح خو قنبر علی کا
 چه صفت نه په عرب په عجم نشی

چہ مے ناست دلبر دِ کلویہ چمن وی
 پہ دیدن مے ستر گے روئے دِ کلشن وی
 ہر بوکل مے و دیدن تہ آرائش کا
 سوسن سروپائے آغوستی دسوسن وی
 دِ نرگس عصا پہ لاس ورتہ ولاہ دے
 پہ لید وئے ستر گے سپینے دِ دیدن وی
 دِ کلاب غنچہ دِ حال پہ زبہ والی
 چہ نثار عطر مے ستا دِ پیرهن وی
 لالہ بے پردے پہ خیرے مگر یوان دلی
 چہ بے تارا تہ کلشن بیت الحزن وی
 شقائق مے دسروشونہ و مدح والی
 چہ مے آب دِ عقیق و رہے لہ یمن وی
 لہ پر توئے رنہا ہسے زیبائی کا
 چہ پرے درستہ شبہ دِ ستور و انجن وی
 دِ قنبر علی دِ مینے وطن خویش دِ
 کہ دا نور خوک خوش خرم پچیل وطن

که غواړې چې ذنیت واخې کلام دمنوی
 مکتوب کو هرشارکاله اسرار دمعنوی
 رنگین کلام بهتر دې په معنی دُر کوهر دې
 مشهور په بحر وبردې ښه گفتار دسولوی
 فرزند چې دهرچا وی په حسن کېنیاوی
 اشنا که نااشنا وی په رخسار یې ښکلووی
 یا حسن یا دولت چې خدای یې چا و عطا کړه
 هرڅوک له محبت ورسره حان مشغلووی
 مصرع دی که بیتونه که غزل په ښه معنی
 واکل د عشق غمونه چې زړه روړو نو لوی
 زه خورم د هجر زهر چې یار تڼد ونیم په تهر
 جلاد راته د دهر تیغ په کانی سولوی
 قنبر علی د ښکلوچه ببل په باغ وښل
 میخوایند دوش درس مقامات معنی
 قنبر علی منلی چې خواجه حافظ ولی
 ببل ز شاخ سرویه کلبانک پهلوی

په رخسارے توره زلفے پیچ و تاب دی
 له هر پیچہ پید اچکل د کلاب دی
 د جنت په سلسبیل پراته سنبل دی
 که په زلفو پت د لب لب لباب دی
 مستحق یم که زکوٰۃ د حسن راکړه
 سیم وزرا د ستا د مخ تیر مکلف دی
 شین لوگ به د آه تل ورځنی خیزی
 چه د زړونه ستا د مخ په اور کباب دی
 د قیامت عذاب هغو ته معاف دے
 چه د ستا د گوښه د خاورو په حساب دی
 په جنت جاوه ان به مشرف شی
 چه داخل د معنوی علم په باب دی
 امید وارم له کرم قنبر علی د
 حسن حسین د جنت شاه شایب

زلفه پچاپېچ په دُ خسار نو ده لېو دی
 یا که بښا ماران پواته په گنج د سیم وړدی
 نیسته د نظر طاقت چه وړی ستا مخ ته
 ستا د مخ په تاو سره مے سوی بال وېر دی
 نه مے خوځ آخلی نه مے زک وړ کوم چاته
 ستا د تهمت پېټی همیشه زما په سر دی
 جام د میو ستاله سرو لیا نوڅه سیالی کا
 زهر په خوراک له شهد وکله بلېر دی
 ستا د مخ دیدن مے هرگز نه موند د لېو،
 حکه په آسمان پورته ختلی سپوږمۍ غوړ کا
 سر پورته کول د ستا د قد وبلندۍ ته
 بے کلو بے یاره حکه سرو صنوبر دی
 باد چه خوشبو ئی کا ستا د زلفو له کا کلو
 حکه مے کلو نه له انفا سه معطر دی
 د اجواب قنبر علی کا درخان د دے غزل
 "زلفه د لہ د یکر درازی مے پائے تا ئی"

چه الله دَهه اسمو اسم ذات دے
 دَ الله الف علی پہ بینات دے
 دَ الله له ابتدا علی پیدا دے
 پہ وجود اول له وارث موجودات دے
 چه قلم سم دَ الف پہ وجود نشی
 نور پہ کوم عقل کاتب پہ بینات دے
 دَ الله الف اول سر دَ احد دے
 دَ ذات ذات وود حان حان پہ داصفا
 احد میم دَ احمد وینوۃ پہ میان کنے
 چه ذات ذات پکنے لید میم میرات دے
 دَ الف دَ ذات زوال نیشته له ذاتہ
 تل حیات دے دَ عالم ذی الحیات دے
 چه لام ویراندے له الف لولے نفی شی
 چه الف تلام اول لولے اثبات دے
 دَ الله له ذاتہ نور دَ سر ظاہر دے
 پہ ظاہر باطن طیب و طیبات دے

سہ دَ الف نہ چه لام ویراندے شی۔ نو "لا" ترے جو رشی۔ چه دَ نفی معنی
 ورکوی۔ او هر کله چه الف دَ لام نہ نہ ویراندے شی۔ نو "الله" شی۔

اطاعت داولوالا مرخذے واجب کرو
 مودت ہے ایمان راس الواجبات دے
 چہ مجب مجب اسرار تر معلومین
 دقبر علی ذرہ جو رکشف اللغات دے
 دقبر علی ہادی آل عبادی
 انور شاہ صاحب لہ رویہ نجات

۹۹

مصطفیٰ د علم بنہر علی باب دے
 دغہ باب دے چہ مفت الابواب دے
 یہ ابجد کبے ہے پنچہ باب دولس ابواب
 کہ د علم حاصل شوے پہ حساب دے
 د سالک قرب کہ حاصل شی لہ حجابہ
 د معبود پہ ذات قریب د نو حجاب دے
 معرفت د حجاب لویہ وسیلہ دہ
 لہ ارشادہ د کامل دغہ جواب دے
 یہ ابجد دولس جواب خوارس حجاب دے
 اشارت لہ دے کلامہ د احباب دے

لے حدیث شریف دے "انا علم المدنتہ وعلی ثابہا"

پنجه دولس غوارلس واپه نوروستو دی
 چه دغه علم عالم اولوالالباب دے
 داولالباب عدد په ابجد داخل
 مساوی د علی اسم په کتاب دے
 په ظاهر علی ابن ابی طالب دے
 په باطن اول آخر چه بوتراپ دے
 منصفان که د انصاف تله پلاس
 د تنبر علی هر بیت د خوش آب دے

۱۰۰

اچولے نوبهار په چمن شنور دے
 ساقی اچام د میو داخله دورنور دے
 هره وچ ابر نیسان په کلو وری
 د شبنم غوټه په مخ د گل انځور دے
 د سحر نسیم مژده په چلوراوړی
 چه سوږ شو د خزان د لېو اوړ دے
 مثالی بلبله رقص کره په چلو
 ترانه والی چه کور د خزان خور دے
 وهریوته تهنیت د نوروز والی
 له هوا هوس په کلوکش سرتور دے

د کلزار حسن چمن هیسے رنگین کر
 چه ۛ و کره تماشه دهلې لاهور دے
 د کشمیر کشتی په دکه طوفانی شوه
 په نجات ۛ شقائق راوړې زور دے
 چه په تخت د سلیمان شاه وکل کیناست
 د بهار هنگامه گرمه لور په لور دے
 په دیدن ۛ نرگس سرله باغه وکش
 د زنبق خمی ولاړه کور په کور دے
 دا غزل قنبر علی وشاه تصنیف کړ
 د ملح پنبه په معنی هدیه د مود دے

۱۰۶

دا معنی واهل دل و ته املادے
 چه مثال د دے د نیابت الخلا دے
 دا د دنیا په معنی سجن المؤمنین دے
 مومن حکه گرفتار په ابتلا دے

له د مخ پنبه (قلمی نسخه)

په حدیث دُنیا جیفه ده ذکر شوه
 هر یو پیسې په دے مردارے مبتلا ده
 چه هر خوک په دُنیا خیر و خیرات نکره
 د هغو کسانو مال و ملک تالا ده
 د دُنیا په زمکه کشت د آخرت کا
 د هر چا چه آئینه د زړه جلاد ده
 متقی چه اقامت په عبادت کا
 په حرمت کچې د نرگس لکه شهلا ده
 چه هر خوک طاعت د رب کاله اخلا
 د هغو عمل قبول ، بول بالاد ده
 د قنبر علی در خواست به خدائے قبول کا
 چه ئے ورد سبحان ربی الاعلیٰ ده
 د قنبر علی له شانه معلومید
 چه آخر حائے ئے نجف یا کر بلا ده

له شلار (تلمی نسخه) د نرگس یو قسم ده - چه رنگ ئے تور وی او د انسان
 د ستر گومره مشابهه کیږي -

اول حمد ثنا د خدائے عزوجل دے
 چه مخلوق دے تقسیم کرے په ازل دے
 دویم نعت د محمد رسول الله دے
 چه دے اسم په آدم عالم افضل دے
 بیا به مدح منقبت د مرتضیٰ کرم
 د اسلام سر د ایمان فردا اول دے
 په لاس شمع د ایمان په خلمه کې شہد
 مومنانو! د عمل مثل غسل دے
 په دوستی د اهل بیت د تلمیذ روح دے
 هریو بیت په اشارت ضرب المثل دے
 محبت و مؤدت د نور ستر دے
 د مؤمن چه په صراط باندے منزل دے
 تولا چه د حضرت په خاندان کا
 په ظاہرو په باطن خیر العمل دے
 آئینه دے د قبر علی کریم صافی
 انور شاه صاحب تلقین د زکریا مقل

اسم ذات د خدائے الله صفات رحیم دے
 دے مالک یوم الدین ذات قدیم دے
 و هر چا و ته و خپل نصیب رسیږي
 په ازل د هراشياء شوے تقسیم دے
 د مومن منصب اول و هدايت دے
 چه سلوک ته په صراط المستقیم دے
 چه ثابت قدم سالک په داصرطاشي
 په قرآن کښه بشارت یعنی نعیم دے
 د نیکو عمل ثواب نه دے عذاب دے
 هر آیت کښه اشارت امید و بیم دے
 په صفت د مولا هیچالشته توان
 مگر خدائے په دے اسرار باندے علیم دے
 انور شاه صالیه باغه نسیم دے
 د قبر علی زریه کل په داشیم دے

الْحَمْدُ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَبِّ الْعَالَمِينَ دے
 مہم رخاں دھم رحیم دے مہم مالک یوم الدین دے
 سزاوارد پرستش دے چہ ایاک نعبد و دے
 مدد کروئے دھرچا دے چہ ایاک نستعین
 ہدایت کہہ رہنما دے صراط المستقیم تہ
 صراط الذین لا یرجہ دایم المومنین دے
 انعمت علیہم انعام عظیم و متانہ
 چہ غیر المغضوب علیہم ولا الضالین دے
 ہفتہ کلہ نجات موعی چہ گرفتارے پہ غضب
 گمراہانو خلیے تلہ پہ پورے دوزخو کینے بچین
 دالحمد سورت تام شہ نعت و مدح دنجی کر
 چہ اسم پہ قرآن کبے یوطہ او بل لین دے
 مرتضی ولی اللہ دے دتہام عالم یشہاد
 ظاہر عروۃ الوثقی دے بہ باطن جبل التین
 چہ دوستی دمطفی کا پیروی دمرتضی کا
 دقبر علی ہمیش دسعادت دغریہ لرین دے
 قنبر خیر یو پیچاد دے دخورشید رخ ددے
 انور شاہ صاحب لہ لطف ولہ کرم التوفیق

نونه د ستاله خاله جام جم دے
 چه بشکاره پکښه احوال دکل عالم دے
 چه مضمون د باریک خطے معلوم نه کړ
 حکه خوڅ په تیځ د ثبے دا قلم دے
 چه ټه چین ستا د جین په تخته ولید
 له دے چین په جین تللے معلم دے
 ما چه بیت د ستا د تور وستر کوو کوټ
 په حیرت شوم چه د کوم استاد رقم دے
 ستا کا به بانه په زړه کا پر هرونه
 که ښه زړه زخی په نو کو د ضیغم دے
 له سرخه د چشما نو معلومیر پکې
 چه ټه بیا په چانیت کره د ستم دے
 مصطفیٰ چه د الف په ورکښه و کوټ
 هائے د و ب د حیرانی دے په قلم دے
 په زیر مخ د عاشق سره د ښکې بهیر
 چه د زیر پیزوان د سرو شونډو همد دے
 عذارونه د غنچه د نو بهار دی
 په لیدلو ټه عاشق خوش و خرم دے

زیبا زنه دے دَ بَشت دَ باغ منده ده
 دَ حیات اوبه پکښې چاه زمزم دے
 سرو قد د نو نهال دے دَ خوږه دے
 چه زیبا پرې تمامی باغ ارم دے
 خواصفت د یار د مخ قنبرلی کا
 د دلبر حسن د کل حسن خاتم دے

په خاطر دے هستا د مینه شور دے
 چه له سترگو دے روان دریائے شور دے
 ستا د تور و سترگو تور به دے نور ولی
 چه په تور زما تور شو دے کله کور دے
 که ستا مینه خوک پیخور کښې دلبره!
 ما په سر سترگو مینه داپیغور دے
 لور په لوری د تهمت کانی دیر بری
 چا چه مخ د زړه ینولې ستا په لور دے
 چه تر خپله شنه د دوز دے د آه خیرې
 لگیدلې د زړه په بنهر اور دے
 چه انکا و د ستا د مخ د خط و خال کره
 داسکر په دوو جها نو کښې مخ تور دے

دَ عاشق پہ ذرہ دَ غم زخمِ بلہم شہ
 چہ دلبر پہ حقیقت دَدے غمخور دے
 دَ شود و پچائے دے وُ بنکے دَ فراق خورم
 جدائی دے مور و پلار شوہ غم دے رور دے
 کہ دانا دے دَ معنی پہ ستر کو گورہ
 یو غزل دے دَ تمام کتابِ انخور دے
 تتبعِ قنبرِ رحمان دے غزل کا
 "ستالہ غم دے پہ سر کبے ہسے شود"

۱۰۴

ستالہ ہجرہ دے پہ ستر کو کبے بل اور دے
 لہ غہ اور دے اور بل دَ ذرہ پہ کور دے
 چہ تر خٹے دے دَ آ دود پہ فلک خیزی
 لہ ہفہ دود دَ درست مخ دَ فلک تور دے
 دا د وُ بنکو دَ موج شور پہ داسبب دے
 چہ دَ ذرہ لہ نمکدہ انہ ختے شور دے
 دَ بہار دَ چلو فصلِ مدامِ ربی
 دا اہلال نہ دے پہ لاس دَ فلک لور دے

۱۰ لاؤ دقلمی نسخہ

دَ اَميد دَ زراعت پَنجيدَل گران دى
 چه په سرے فلک پر مخ نسکور دے
 دَ هر چاله زبۀ دَ غم وينے تخير ي
 چا دَ خوے غشے خو پلے چا دَ رور دے
 په رضا و مرگ تہ هيٹوک غارہ نہ بدى
 اے قنبر علی! اجل په هر چا پور دے

۱۰۸

په دُنيا کښے دے نيمگرے هروکړے
 بارے زۀ یم دا ساعت کښے ډير نيمگرے
 احتياج ے هر طرف و تہ را کاڼى
 اچولے ے زما په کړدن پرے
 ستا په فيض یم امیدوار فيض سانه
 خدا ے کړه اسم دَ فيض ستا په نام نومړے
 په اظهار دَ سواله ډير په زړۀ انجل یم
 له ضروره ے حاجت در تہ را وړے
 آب ے لار شى بے قيمته سبک پر يوځى
 دَ هوتيخ په مخ چن را شى و سپن خرے

له پنځله د قلمی نسخہ)
 ے "په رضا د مرگ هيٹوک غارہ کښيږ دى" د قلمی نسخہ)

د هوس له ملکه وُحی بیکانه شی
په هر چا کینې چه پیداشی د غم زړه
که پسر باندې لاس واکه لیرې
دا قنبر علی د غم سیلاب دے در

۱۰۹

چه هیش لوی بهار گلزار د چا دے ؟
چه لری له کلو عار رخسار د چا دے ؟
هر چه زړه په محبت کینې سلامت وړی
دغه هس دنگ دلبر دلدار د چا دے ؟
مخه کل زلفه سنبل خال ته بلبل دے
چه گل دے لیل ونهار بهار د چا دے ؟
چه طاقت ته د دیدن چاسره نیشته
دغه هس پر انوار دیدار د چا دے ؟
چه محتاج ته مخ د نقش و نگار نه دے
پاک له نقش و له نگار، نگار د چا دے ؟

له زما په خیال دا مصرعه دا سې پکار ده :-
سه چه کلو نه کړه تره عار رخسار د چا دے ؟

چه د حسن په بازاره آزار نيسته
 دغه هسه بے آزار بازار د چادے؟
 چه له مخه د نمرخ لکه موم شي
 مخ نيوه وهغه مخ ته کار د چادے؟
 د ژوندون رسته باريکه تروينته ده
 په دا هسه باريک تار اتيار د چادے؟
 د نجات لاره صراط المستقيم ده
 بے رهبره په دے لار گدار د چادے؟
 هيڅ اثر حسن د يار په منكرنه كا
 بے منكره له دے كار انكار د چادے؟
 كه دے تيج د سترگو خون آلوده نه دے
 په سرو سترگو د خونخواړه خبر د چادے؟
 دوه پر هاره په يو خل كا د يار د روځ
 شان د دے پر هار بے ذوالفقار د چادے
 كه پر تود نور ظهروځي په زړه نه وي
 په قنبر علي اظهار اسرار د چادے؟

چه عاری ده دهرچا نگار د چا دے؟
 چه خویش نه دے په آزار دلدار د چا دے؟
 چه خزان مے په بهار رسیده نشی
 دا همیش نو مے بهار گلزار د چا دے؟
 چه مے انس و جن ملک د مخ ثنا کا
 دغه هسه پر انوار رخسار د چا دے؟
 عرش کرسی ارض و سما لیل و نهار د
 په دا هومره مدام کار و بار د چا دے؟
 بے ارواح مے بل نثار د دیدن نیشتہ
 که د شاه موی دیدار نثار د چا دے؟
 طالبان مے غسل کا د هان په وینو
 دغه هسه رڼک خوڅواری غمخوار د چا دے؟
 په هوس منصور د دار و سرت زغلی
 چه دار کا په هان هموار اختیار د چا دے؟
 په تور تم د شپه موسیٰ ته قحلی عا
 په طلب درو می د نار چه نار د چا دے؟
 په خلوت دوار لا نائے رسول غوښته
 بے مؤمن په دا اسرار تبار د چا دے؟

که مومن ے دِیقین ستر گے بینا کا
 بے منکر لا پہ دے کار انکار دِچا دے ؟
 عارفان پہ پہ دغه رموز پوھی پڑی
 بے سالک پہ دے لار رفتار دِچا دے ؟
 نتیج قبر رحمان ددے غزل کا
 ”چہ دامت پہ میوراع یار پچا دے ؟“

چہ نازل و ربان دے حکم دِکتاب دے
 پہ معنی اولو العلم اولوالباب دے
 اولو العلم اولوالباب رکن ایمان دے
 چہ پہ لاس کبے ے حبل المتین طناب دے
 تمسک حکم ے عروۃ الوثقیٰ دے
 هم شفیع دِقیامت یوم الحساب دے
 دغه دُر بے بہا بہ ہفہ مومی
 چہ موند لے ے ددے بحر پایاب دے
 چہ خبر دِمعرفت لہ راز کائنات دے
 دغاقل مثال دِدیو یا دِدواب دے
 امر وابتغوا الیہ الوسیلۃ دے
 منکر حکہ لہ دے بابہ لا جواب دے

څوک له چاسره احوال د زړه بیان کا؛
 اهل دل لکه عنقا هسه کم یاب دے
 په دغه معنی خبر هغه سالک دے
 چه خبر د عشق په روضه الاجاب دے
 چه ے نه قرآن، محبت نه ے میترت وی
 د بنده له هغو خلقو اجتناب دے
 که هر بیت ے اهل بیت حلقه بگوشت
 د قنبر علی غزل د رخوش آب دے

۱۱۲

مرتضیٰ د نبوت د صبح دم دے
 مصطفیٰ خاتم علی رضی خاتم دے
 چه نظر ے د قدرت په کارخانه کرم
 یو آیت ے د قدرت لوح و قلم دے
 ید الله نم د رحمت له دریاب واخت
 چه طینت ے خیر کر ے د آدم دے
 مدعا ے هغه نور د نبوت وده
 چه گردن د ملائکو ورته هم دے
 ابراهیم ے د گمان له دهم خلاص کر
 د یقین په ملک ے زړه ایښه قدم دے

اسماعيل خوئے هاجرے وټه عطا کړو
 چه پيدائے تر قدم لاندے زمزم دے
 په سارائے داسحق بشارت راوړ
 په اميدے نا اميد زړه خوش خرم دے
 چه درياب کينے مے موسیٰ ته لار پيدا کړه
 د فرعون حشم غرق په هغه يم دے
 د طالوت منصب نصيب چه خلافت شه
 په عصا د دے له قده سره سم دے
 چه تابوت سکينه ور لره راغے
 د جالوت جنود سرايښه په عدم دے
 سرفراز مے د جالوت په مرگ داود کړو
 سلطنت ورته عطا د خپل حشم دے
 روح الله چه په وجود راغے له غيبه
 په کريوان کينے کړه دم مے د مریم دے
 هغه دم روح القدس ورباندې دم کړو
 د عیسیٰ د دم اثر له هغه دم دے
 د حکمت له معلن علم نقطه دے
 آئینه د سکندر که جام جم دے
 کل مطلب پکښه د نور و سر ظهروړه
 بهانه چه د آدم خوراک غنم دے

شیر حق اسد الله د شاله لقب دے
 چه پنجه ئے ماته کړے د رستم دے
 د قبر علی یقین جبل المتین دے
 لکه قطب د سما هسه محکم دے
 هر بیان کښه صفت شاعیه دے
 په هر حاله چه د قبر علی رقم دے

۱۱۳

حمد و ثنا د خدائے هو الله اکبر دے
 هم خالق د کل اشياء حکیم د اور دے
 نه حادث نه مرک ذات د دے قیوم دے
 نه محتاج د چانه جسم نه جوهر دے
 د مدد رک صفت لری می القیوم دے
 درمانده ئے له دید نه مبصر دے
 چه موسی و نه ئے کن ترافی و و دے
 د دیدن طاقت ئے خه د بدل بشر دے
 په او یا زرو حجا بوئے خان نغبتے
 او یا حله ئے په هر بنده نظر دے
 نهه فلک عمر و کړی ئے له قدرته
 پیدا کړی په قدرت دیر توانکو دے

د دریا ب په مخ د خاور و بساط گوره؛
 چه د کا نو غر پرے پروت لکه نکر دے
 شپه او ورځ ے له حکمته یو صفت دے
 چه مبدا د هر یو شام و سحر دے
 په قدرت ے نمر د ستر گے له تاثیر دے
 په معدن د سنگ پیدا لعل و گوهر دے
 له باران په صدق کبے در پیدا کا
 په خارا کبے ے معدن د سیم و ند دے
 نباتات که جمادات که حیوانات دی
 د هر شی پخپل مکان جدا مقدر دے
 حاملان د عرش مشغول د خدای پدکر
 عرش الله ے له عظمته بهر و رد دے
 قدسیان ے په تسبیح او په تهلیل دی
 جبرائیل و جے د خدای په پیغمبر دے
 پیغمبر د انس و جن رسول الله دے
 دے عالم و ته مخبر د هر خبر دے
 چه خبر د امر نهی رسوین دے
 و خالق و ته د کل خلق رهبر دے
 په قرآن کبے بشیرا و نذیر بللے
 په دوستانو د نعمتو مبشر دے

دَ مخبر صادق له قوله دا حديث دے
 مصطفى دَ علم بنهر علي دَ دے
 موافق و مخالف په دے قائل دے
 دا حديث له پيغمبر متواتر دے
 كه مومن ئے په زبره نقش دا كلام كا
 چه نبی دا حديث ويلے مكر دے
 مرتضى سره به خوك برابري كا
 چه بللے ئے اخي و برادر دے
 نعت و مدح دَ نبی علي و واجب دي
 چه كويا په خله كېنه ژبه دَ قبر دے
 دَ قبر علي دَ زبره په باغ نظر كا
 چه كيړلے پكېنه مهر دَ حيدر دے
 چه قبر علي دَ مدحے كلام دانی
 عنايت ئے په زرك شوه دَ انور دے

له انام دينتہ العلم و علي ثابها دَ دَ علم بناريم او علي ثابته دَ دَ روازه دي

جاور تل په بنه مخ د زلفو مار دے
 که د خال مهره مے ایښه په دوماړ دے
 په پیوند د دواړو وړو خو مے خال کیښو
 که برچ په مخ قبضه د ذوالفقار دے
 د بنو غشی مے د وړو په لیند کړه
 په نکاه باند مے حکم د مار مار دے
 په پردا زما د زړه مے حسن و نغبت
 که مے مخ نه حجاب نغبت د چوتا د دے
 چر مے نه چه د غماز په لاس مے ورکړه
 د عاشق د معشوق مینه تر مے تار دے
 بیای کوم عاشق د وینو پیا له نوش کا
 چه را غل مے په سروسر گوځاړ دے
 دا په زلفو مے دی لعل و د پشلی؛
 که د زړه و هاس مے پیل په قطار دے
 د سړو لپو په گوشه مے پیزوان بنوری
 که سکندر ولاړ د خضر په جوړ دے
 خالی و خط مے دیار تول په بیان لاور
 د قنبر علی غزل دے له طومار دے

که د زړه کور د پاک شوے له وسواس دے
 قُلْ اَعُوْذُ اُو رَادِ بِرَبِّ النَّاسِ دے
 صفائی به د ضمیر هاله پیدا شی
 که سائل خدائے ته له مکروه د خناس دے
 د خناس له مکروه هغه سلامت دے
 چه تل په ریاضت قوی اساس دے
 سلامت به د عقبی په منزل ورته
 په یقین که د نیولے د پیرلاس دے
 ربه! زړه دے په هغه نور تجلی کا
 چه له نوره تل روشن د فلک طاس دے
 که نور خوک د بادشاهی دے په لباس دے
 د قنبر خور د فقر په لباس دے
 په زیارت که د حسین مشرف شی
 د قنبر علی مدام د التماس دے

راشه اے ساقی! یو جام جهان نما
 ماته را کا به نام دهنه خدا
 چه احوال د کائنات پکنه معلوم کرم
 تفحص و کرم د شاه و د گدا
 چه گدا به گدا ای گدا کنه خوشحال
 که باد شاه به باد شا هی رحت افزا
 د ساقی له جامه هسه را معلوم شو
 چه مولا د دوو کونو را همداد
 مؤدت د کونین آب دوئی ده
 محبت د نجات به دوا به سرا
 مصطفی و مرتضی دوست د خدا
 هسایه پایه د معنوی همایه
 دغه جام جهان نما دے که پوهی
 که خوک نورخه نورخه والی له دهلا
 د قرآن امرا لیه له و سیله ده
 د قنبر علی د فکره د دارا
 انور شاه صاحب نظر و ربانده و کر
 مبصر شه د هر کار دے که افزا

پہ ظاہر او پہ باطن مے دامنگیر مے
عاقلان والی یو خدائے بے دے یو عاے
وارہ عشق دے چم پہ ہر خہ کبے اثر کا
کہ خوکِ خاندی کہ خوکِ زاری پہ وائے
دَ قنبر علی پہ خیر بہ خوش خرمی
کہ خوک و کوری جال چھا آئے

ز لږ د دلبرچه تر مینکو دی خوشبوئ
 حکه شوئ و به د خجالت له کلو توئ
 شان ئه ستا د مخ د خط و خال په کاغذ کو
 نقش د کاغذ شوئ د چین واره ماه روئ
 ستا د مخ په خیره گل په باغ کبه کلومی
 باد که هرڅو کا شپه او ورځ تېر وپوئ
 نقش ستا د خال د چهره په کسو کبه پوئ
 نه به ئه وړی و بنک که هرڅوئ ناست و شوئ
 کله به ښکاره شه د وصال صبح صادق
 شپه شوئ د هجران دیار د زلفو په خیره
 کاندې به قنبرلی شا دیار له مخه
 خه لره به کاندې عبث نور کفکو

له نقش په کاغذ (د قلمی نسخه) ۵۲ چلن (د قلمی نسخه)
 ۵۳ کل (د قلمی نسخه) ۵۴ که (د قلمی نسخه)

مخس

خوږ نه وي د ځيگر په وينو ولي
 خپل صورت راته ښکاريږي مخ ناو له
 که په لاس واخلم د ياد د وصل له
 پکښه وينم د هجران نکل کله
 چه د هجر په لمبو د تمام سوله
 دهغه وره چه يار له ما جدا ده
 جمع شوه په سر د غم سودا ده
 په نظره وداني واره بيد ياد
 که پوهيږي زما خه شرم حيا ده
 چه نه ده له ده غم دم کله
 چه اشنا ده د هجران په برق سور شه
 د وصال په ښهر پور غم اور شه
 د هر چا د اشنا نه ده دره نور شه
 له خپل زړه راته حاصل د غم پيغور شه
 چه په ياره بهر بل گرم غلغل

له نني د قلمی نسخه

له هرچا کوم پوښتنه د دلبر خپل
 په هر لوري جستجو کړم په نظر خپل
 په پرواز څه نظر تل کړ بال و پر خپل
 له فراق څه سترگو توي کړ پر څو هر خپل
 بيا څه کورم د هجران په لار څه تلل
 کوم طرف وته څه مخ د دلرباي شنه
 چم څه ورک زما له زړه نقش د پاي شنه
 لکه نور د چا په سترگو کښه تل څه شنه
 نه پوهيږم چه د کوم وطن هماغه شنه
 د همدې خبر چه نه د څه توي راغله
 ا څه همدې ده د بخت ورشه و بلقيس ته
 په معني د سليمان بادشاه انيس ته
 پيغام يوسه د بنات د ملک ريس ته
 په رخسار د خط و خال و خوش نيز ته
 چه په تا پس له عقله يم وتل
 لاس به و افلم د يار له محبت زه
 که جنگ ريز شم د جهان له ملامت زه
 اخستل شمم په سربار د تهمت زه
 تر هغه ساعته ناست يم پدا پت زه
 خو څه جوړ نه وي په سرو کاغذ

له نور و د قلمي نسخ (له لکه نور چه چا په سترگو تل څه شنه د قلمي نسخ)
 له د خولې د قلمي نسخ (په پيدا قلمي نسخ)

خم قامت د يار له غمه لکه نوڼ يېم
 د دلبر په بڼا سټو سترگو مجنون يېم
 چمې وېشته د خوبانو په افسون يېم
 له وحشيوسره د مينې په هامون يېم
 کله سورگره په عشق کښه کليد
 چه يوسف له خوبه تللی له وطن دے
 د يعقوب په شان د کور بيت الحزن دے
 د وارو سترگو د اغوستي سپين کفن دے
 د ژوند و ن امید دے بوي د يار هن دے
 کوندي و ونيم په سترگو هغه ښکلي
 چه د ښکلو په غمرو سره شهيد دے
 د هغو دے عاشورا ور دے عيد دے
 دا جواب چه د مهند عبدالحميد دے
 د خوبانو د خوبونو مرواريد دے
 چه په خوبه وکي د عقل زنگوله

تَمَّتْ بِالْخَيْرِ

فرهنگ

ارتفاع :- بلندی - اوچتوالی -
 اوضاع :- طور طریق - سامان
 انواع انواع :- د نوع جمع قسمه وکتو
 اوجاع :- د جمع جمع، درد، تکلیف
 اعواف :- د جنت او د درخ ترمنځه
 د یو مقام نوم ده -
 ادراک :- عقل
 ابق :- تښتیدلې
 التفات :- مهربانی، نظریات
 اوسم :- سطح - مخ -
 اصفا :- د صفی جمع په ذریع پاک
 اَبُو نِي :- فَقَالَ اَبُو نِي يَا سَمَاءُ
 هُوَ الَّذِي اَمْسَكَ رَقِيَّتَهُ رَسُوْلَهُ الْبَقَرَاتِ هَمْ
 ترجمه - بیا ئه وړمایل چه
 وښایه ماته نومونه دهغه څیزو
 که چرته تاسو ریښتینی یوه -
 اولوالد هره - حاکم - بادشاه -
 اولوالباب :- هښیار عقلمند، مافقل

(د) -
 ایاغ :- پیاله -
 اوجاع :- نفوس
 اهل بیت :- اهل رسول
 احقر العباد :- خاکسار د خلقو
 اوراد :- د ورد جمع - وظیفه
 افسر - تاج
 ادره :- گوښه
 ارکان :- د رکن جمع
 اصطفیٰ : منتخب - چون - د
 خراسان رایران) دیوشه
 ښهر نوم چه اوس په مشهد
 یادیری - فردوسی د ده ښهر
 د سید ویکو دو -
 ارسطالیس :- ارسطو
 انیس :- غمخوار - دوست
 اجماع :- غونډه - جمع
 استماع :- اوریدل -

<p>ایاک نعبد :- له خدا یا! مونږ خاص تاله عبادت کوو - ایاک نستعین :- اوهم ستانه په هرڅه کېږه مدد غواړو - انعمت علیهم :- چه تا پر پرېوښه کړه ده - اجتناب :- ټیښته - اخی :- دور -</p>	<p>ابو تراب :- د حضرت علی کینه - اشتا عشر :- شیعہ کان په چنل مالو دولسو اما نونه منسوب کو افراسیاب :- د توران یو بهادر او دیر لوی بادشاہ تیر شوی دی - چه دیر عمر د ایران کیان باقی ما سوکا جنگید لے وو - ولے آخود دستم په مرسته د سیاوش مور کیخسرو د خپل پلار د قتل انتقام تر داخست -</p>
<p>(ب) بجنس :- ناقص - کوټه - کلپ بینات :- روښانه دلیلونه صادق گواها بدوگه :- حفاظتی دسته - بلج :- خراج - جزیه - محصول - برید :- پیښه بعید :- لره - بیستون :- د ایران یو مشهور غر چه فرهاد د شیرین د پاره سورے کړه وو - قوا لهوس :- هوس پرست - بیت :- کور - بایح :- خرڅونکي -</p>	<p>اشوب :- شور غوغا - دود - بیا کړ فتنه :- خوب - شور و شر - الست :- د قرآن شریف آیت الست بریکم د ترجمه - آیدنه نه یم ستا سورب - اگتی :- وټیکه زمانه د پاره - آصف :- اصف این پرخیا - د حضرت سلیمان وزیر وود - احسن تقویم - پم دیرینگی انداز انخور :- نقش و نگار - ابتلا :- آزمائش - امتحان -</p>

بیت الحَریم :- بیت الحرام - خانه کعبه

بیم :- ویره - تره

یو تراب :- مطلب حضرت علی ؑ

بیت الحزن :- غمگده - دغونو کور

هنه کورچم یعقوب پښه دیوسه په

جداله غم ژړلو -

(پ)

پهزان :- دڅنګی یو قسم

پښه :- دبه خور - سیرابه ول

پنجتن :- مطلب آنحضرت صلی الله

عليه وآله وسلم، حضرت علی ؑ

حضرت فاطمه ؑ، حضرت امام حسین

او حضرت امام حسن ؑ مراد دی -

خداکے نور سے پیلوئو په پنجو برتن

محمدات و علی ؑ فاطمه ؑ حسین ؑ حسن

پسپاک :- غم - درد - پوره - دوز

(ږو)

ترپ :- دو - منده - زغل -

توسن :- اس - تنګ - مری

تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ - اِي تَوَكَّلْتُ

عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبَّكُمْ - رسول و هو

آیت ۵۶) ترجمه مایه الله پاک یانده

توکل کړې ده چه دنا مالک د استام کړه

تروپ :- تاوڼ - نقصان -

تاراج :- لوټ - تباہی

تجینس :- مثال - همجنس

تپاک :- شوق - جوش - بیقراری

تابوت سیکنه :- دکامل مړی جته

تولاند :- مینه - محبت - امید

تهنیت :- مبارکبادی - مبارک

تمسک :- مضبوط

تهلیل :- دَلَّاهُ اِلَّا الله مکران

(ږ)

ږښه :- کنه - ول - دڅا وروپاله

څا به کو پره چه غوټه نیمه شی لکپاله

(ج)

جوټه :- وله - وپاله -

جلیس :- دوست - همشین

جنود :- دجن جمع لښکره، نوځونه -

جیفه :- موداره

جلاو - صفا - پاک

جلوت :- یو کافر یا دشا چه دښمن اسیر کړیښ

خشوع :- انگسار عاجزی .

خُلد :- جنت .

د

دورا :- د درهم جمع . د پيسو نندويکه

دويننه :- د بښن . غليم .

دوپړه . رخه اندازی . بگ اچول .

دسترس :- د س .

دوازد کا امام :- مطلب دولس

امامان . يعنی حضرت علی بن امام حسن

امام حسين بن امام زين العابدين بن

امام باقر بن امام جعفر بن امام موسی

کاظم بن امام موسی رضا . امام تقی بن

امام نقی بن امام حسن عسکری بن

امام مهدی .

دور مکنون :- خالص موق . يکتا موق

دوريتيم :- هغه موق په سپېڅه کچه

ايک يو وي . يکتا . لاثاني .

داور :- عادل . مُنصف

ذ

ذريت :- نسل . اولاد .

ذفا ف :- جلدی

چ

چين په جين :- په تندۍ منځه

چلانک :- د مار غږ يو قسم

چوتار :- سپين پټکي .

ح

حويرو :- ريښم

حجرو :- کانې .

حجج :- دلائل

حاذق :- دانا . ذيرک

حی علی الفلاح :- راشتر خاتو .

حنات :- د حنه جمع . مطلب نيکه

حاشخ :- عاجز .

حور العين :- چه د حور غوندې ستړې وي .

حليم :- برد بار . صابر

حبيل المتين :- مضبوطی مطلب . حذر د .

حجت :- معاهده . لوظ .

خ

خفته :- د دډا .

خوارج :- د شيعه کاناو خلاف يو فرقو

خاضع :- عاجز .

خضوع :- عاجزی کول .

زُجَاج :- شيشه	ذُكُفَقَار :- د حضرت علي رضی اللہ عنہ
زَلال :- پاڼے اوڅوځي اوځي.	نوم :- چه دواړه طرفه ته تیرودو.
زنبق :- یو قسم گل دے.	ر
س	راغب :- خواهش مند
سَمَك :- مزک. بجاوړه. مُصله	رُخْشِه :- رخس - درستم داستا
سُرُزْنَش :- سزا	اَس چم په رنگ سوراوسپینو.
سُرُکُوب :- سر بندل. سُرُکُوبانول.	روا :- د پښتنوخوازو پر نوم.
سُفْتِه :- پیرل.	رجا :- امید.
سَتې :- دے غور زو.	رم :- تینښته.
سَمْتِه پَخْچِه :- سراج. دیو.	رُفُوان :- د جنت د ټوکیدار فرشته نوم.
سَالک :- د صوفیانو په اصطلاح	راکح :- د کوع کوونکي.
کښه هڅه کس چه د قُرب الهی طالب	رُجیم :- د کره شو. د انقطاع طور
وی. او د معاش فکر هم لری.	د شیطان په حق کښه راعی.
سُبُل :- د سبیل جمع. لارے.	د وُف :- د پرمهريښ. الله تعالی
سُیَات :- گناهونه.	رُمق :- ښه ځان. غه لږ ځان. روح
سلسبیل :- د جنت د یو په پښه نوم	ژوند.
سُروش :- فرشته.	رُوح الامین :- حضرت جبرائیل علیه السلام
سَامع :- اوریدونکي.	رَم :- تینښته. منډه. دو.
مَساجِد :- سجده کوونکي	رُوح القُدُوس :- هغه روح چه په
سَراغ :- درک. لټون	حضرت عیسیٰ علیه السلام
سُیُوف :- د سیف جمع توره.	نازل شو. و.

ص

صباغ :- د سحر خړيکه
صبر :- د سحر شراب
صفي :- آدم صفي الله
صالح :- نیک علمه - نیک
صلوة وصيام :- نوح اورده
صراط السقیم :- نيخه لار -
صراط الدین :- د هغه چا په لار

ض

غیر المصنوب علیهم :- چه غضب پر
ولا الضالین :- [د شونډه دغه
ادبه کموالاتي
ضعیف :- زمره -

ط

طهارت :- پاکي - پاکیزگی - صفائی
طاهر :- پاک - صفا - طماع :- طبع کوکي
طالع :- راختو کي - طالع :- بد کار بد
طباع :- د طبع جمع - طبیعتونه -
طوبی :- د جنت د یوې ونې نوم -
طبیق :- تمه - تل - طیب :- حلال - پاک
طاووت :- د بنی اسرائیلو د یوسو دار
نوم چه د دکانه پس حضرت داود د پادشاه
سوته وو -

سوک :- سعد - غم - یسره - راز

سقیم :- مریض - ناروغه -

سليمان :- د داود علیه السلام مخه

او مشهور پیغمبر چه د حضرت عیسی

نه آکا هوتر شوید - ذبیت المقدس

تکمل د دوی په وخت کېږي شوه -

چه بنیاد د دوی پلار حضرت

داود اېښه وو - ورستویا د

بخت نصر د لاسه ټپه شو - د

د فاروق اعظم په زمانه کېږي د بانه تعمیر کړه

سبحان ربی الاعلی :- پاکیزه زما ورب پر

ش

شست :- په لېنډه د غشي اېښودو

شاع - حلقه - ژمه -

شپ داج :- شپ دېچور - توره

تاریکه شپه -

شافع :- شفا رشی یا شفاعت کوکي -

شقائق :- کل لاله - ریدی کل

شهلا :- د نرگس یو قسم دی چه

رنگ یې تور دی او د انسان

د سترگو سره مشا بهمه کیږي -

طُومَاو :- لومے او اوږد خط

ع

عزازيل :- ابليس . شيطان

عنيت :- اراده . عزم .

عباء :- کبل . يعنى د کبل خاوند

رسول الله :- يعنى د قبر علي راعنا

د رسول خدا د اولاده د مطلب

مے خپل پير نور شاه دے .

عليم :- صاحب علم .

عروة الوثقى :- قَدِّ شَمَك بِالرَّوْقِ

اَلْوُثْقَى - ترجمه :- نوهغه مشهور

کړې ته لاس واچو چه هيڅکله

د هغه پر يکيدل نشته .

عترت :- خپل خپلوان . اولاد

غ

غوري :- هسک . پېچه

غزالان :- هوسه . لکه شوي

ف

فهم :- د فهم خاوند . د پيښيا

فصد :- رگ وهل .

فِي قَلْبٍ سَلِيمٍ :- اِذَا جَاءَ رَيْتَهُ مَبْلَبٌ

سَلِيمٌ : کله چه خپل وب ته په پاک

زړه ستوجه شو .

ق

قدس عرق :- بيت المقدس د پيغمبر

قال :- خبره

قدسيان :- د قدس جمع . صالح

نیک خلق . اولياء الله .

قُلْ اَعْمُوْا :- د تيران آخر سر

ترجمه :- دوايه خلق ته چه پناه نوايم

د پير در د کار د انسان سره .

ک

کما نفعي :- کاذب . د معترف

کچه :- کړکوک . شړل .

کهنه کوټه :- درانه و بجاړه .

کد خداي :- واده . پناډی .

کف :- شال نلير چه کپاڼو . ستړ . لومے

کوټونه :- قلعه کائے .

کسوف :- د نمرشد رينول .

کانکه :- چغه . سوده .

کاف و نون :- قرآن پاک کي

الله تعالی فرمائی چه هغه دڅه

خيز فيصله وکړي يا د کوم کارولو

فعله وکړې نودنه والی کن دوشه نووشی.

ل

کلیم په کند - گوډوړی -

ل

لجلم - قینزې - واکې -

لَا هُوَ - د ذات الهی عنه عالم چرسانک

ته پکښه د فنا فی الله مقام حاصل شوی

لَوْ تَرَانِي - یعنی ته هرگز ماتې نلید. دا

الله تعالیٰ هغه وخت ویلی دو - کوم وخت چې

موسیٰ رَبِّ اَرَانِي یعنی اے پروردگار ته ماته خپل

دیدار وښایه -

م

مشکات - دیوت - چراغدان -

مُدَارِك - خبره ته رسیدونکې -

مطاع - اطاعت کړتوب مبتدا - شروع - ابتدا

مَازَاع - مَا ذَا عَ الْبَصَرِ وَمَا طَعْنُ الطَّرِيقَةِ اَشَارَ

وه - یعنی د معراج په شپه رسول الله ﷺ

مبارک د الله پاک د نورونه بلخوا ته شو

مَلْفُوف - نغښتې - لفافه شوی -

موصوف - وصف شوی - تعریف شوی

مهور - جدا شو هوتا - دیت جمع مری

مقدم - قدام الینودونکې - سرفراز -

مُنَزَّه - پاک - صفا - سوتره -

مردمک - د سترگو لکې -

مجتهد - د فقه مسلطه چاره او باسی -

مودت - مینه - محبت -

مانع - خفکان - مژده - خوشخبری -

مولا - مطلب حضرت علی رضی

مورارید - موق - یو چکدار کاپه -

مستغنی - بې پړوا -

منفعت - سود - نافع مصلح - دود

معارف - د معرفت جمع - شناسنه - پښتو

مروج - بدیع شوی - ملاح - ماڼکې

مَرَج - مَرَجُ الْبَحْرَيْنِ یعنی دوه چلرل

دوه دریا به - مرج مریه کښه ورشو -

اومرج دسا داوتیا هور ته هم

والی -

مباح - جائز - روا - حلال

مشرع - واهنج - سرکند -

مفتوح - پرانست -

محدود - لږ مقدار د شمار -

مومن - ایماندار -

مجدد - نوی - کومه خبره

د نوی سره پیدا کونکې -

مسكون :- د مزرکې هغه څلورمه برخه چې آباد ده -

من سلوی :- ترنجبین - مرز

ن
نَقَدَّ مِنْ لَدُنْكَ :- وَحَمْنُ نَسِجٍ

بِعَمْدِكَ وَنَقَدَّ مِنْ لَدُنْكَ هـ

(سورة البقرة آیت ۳۰)

ترجمه :-

او مرنې پاکي بیا نو د سره

ستا د تعریفه او پاکي بیا نو د

د پاره د ستا -

نقیب :- چوبدار

نَهْفَتَه :- پټ - پوشید -

نیستان :- هغه ځمکه چې په شل

دیر او گڼ ویا -

نټ :- دوکه - فریب -

نخوته :- لمسه

نصوح :- دا یې توبه ویتل چې د هغه نه

پس د گناه نه کولو اراده وکوي -

نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ :- د قرآن شریف

مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ { آیت دے - یعنی

مونږ نږدې یو انسان ته د

مرګه د رګو نونه - ورید په

معنی د شهرګ د سورة ق آیت ۸۷

نجف :- د عراق عرب د یوسنهر

نوم د چرته چې د حضرت علی

مزار یادیدي - د شهنشا نجف

نه مراد حضرت علی کرم الله

وجه دے -

نهر وان :- په عراق کې د یو

بهر نوم دے -

نَراحق :- برحق - وچ - وچ

نافع :- فائده یا نفع کونکي -

ندیم :- دوست

نعیم :- جنت -

نوروز :- د فروردین میاشت

د هوپه تاریخ ۲۲ مارچ د

ایرانیا نو د اختر وړج ده -

و

وبال :- گناه -

وَالشَّمْسُ وَالضُّحَى :- د سورة

الشمس آیت ۱) ترجمه :- قسم د

در کرے دے۔ او هغوئې په
دُچه او تره دواړو باند
سواره گرځوؤ۔ او پاکیزه
خیزونه موده دوزی کړي
دی۔ او په خپل ډیر مخوقات
باند مو ور له شکاکه نفیست

در کرے دے۔
وَبْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ - وَابْتَغُوا
إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا
فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
(سوره المائدہ آیت ۳۵)

ترجه:-
او دهغه په دربار كښه
د كايابه ذريعه ولټوكه

هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ - يَوْمَ نَقُولُ
لِلْجَنَّةِ هَلْ مَثَلَاتٍ وَنَقُولُ
هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ (سوره ق آیت ۳)

ترجه:-
په كومه وړخ چه دواړو
د دوزخ ته چه ته ډك هم شوې

په نمراد دهغه په دنيا
ولېزي:- ولېزل تلل۔ تر باندل
وَجَهَّتْ - اِنِّي وَجَهْتُ وَجْهِي
لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
الْح (سوره انعام آیت ۷۹)
ترجه:-

زه خپل مخ دهغه طرفته
كوم۔ چاچه پيدا كړيدى
اسمانونه او مړكې۔
وك:- داك۔ اختيار

وصى:- هغه چاته چه وميت شوې
ورڼې:- يعنى ورځنې
وَقُوف:- عقل۔ پوهه
وَلَقَدْ كَرَّمْنَا - وَلَقَدْ كَرَّمْنَا

بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَاهُمْ فِي النَّبِيِّ
وَالْعَزَّوَجَرِ وَرَفَعْنَاهُمْ مِنَ الْقَبْرِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ وَدَعَلْنَا كَثِيرًا مِّنْ
خَلْقِنَا تَفَضُّلاً

دسوره بنى اسراييل آیت ۷۰
ترجه:-
او موږ د آدم اولاده عزت

حضرت مولیٰ چہ ذکر یوان نہ به
لے لاس را و ویستلو نو د نبر
غوند ے به بو شانہ وو.

يَمُّ :۔ دریا به۔
يَحْيٰى اِلْعِظَامَ :۔ قَالَ مَنْ يَحْيٰى
اِلْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ط
(سورہ یسین آیت ۷۸)

ترجمہ :-

دائی او هدد وکچه هغه
ذکر کوشوی وی څوکه به
لے ژوندی کېږی .

يَذْكُرُ اللّٰهُ :۔ دَقْرَآنِ پاک آیت دے
یعنی طاقّت د خدا لے ستاسود.

نو دائی به چه څه نور هم شته؟
هلا هل :- دمهکو زهر دیو تم د.
هاتف :- فرشته .
هَد هُد :- ملاچرک بکو دی چرک.

ی

یکانگی :- لاثانی . بے مثله
يَذْكُرُ اللّٰهُ فَوْقَ دَخْدَاۤءِ پاک
اَيُّدِيْهِمْ لاس دهغوږه
لاسونو دے .

رسورہ فتح آیت ۱۰

یوصاع :- نځوی

یمین :- بے طرف .

ید بیضا :- سپین او بریښیدونکے لاس

7350

PASHTO ACADEMY
UNIVERSITY OF PESHAWAR